

Elinvoimakeskus

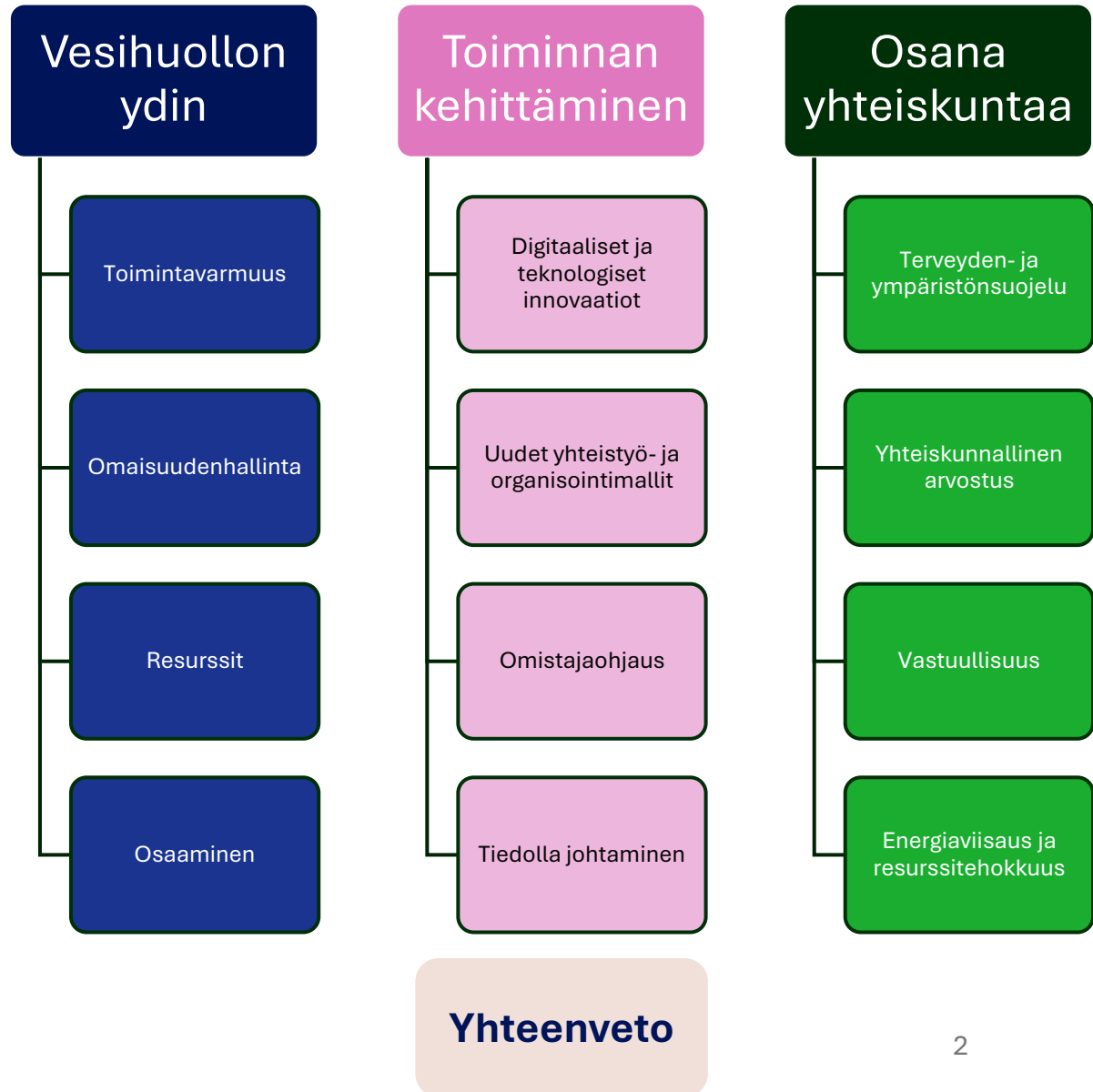
KAAKKOIS-SUOMEN ELINVOIMAKESKUKSEN
VESIHUOLTOYKSIKKÖ

Vesihuollon mittarointiraportti 2026

Julkaistu 18.9.2026

Sisältö

- Pääset navigoimaan raportin sisältöön teemakartan kuvakkeita klikkaamalla.
- Tuplanuoli-kuvakkeesta pääset takaisin raportin sisällysluetteloon.
- Lisäksi kuvaajien kohdalla löydät nuoli-kuvakkeen, jolla pääset palaamaan sivuun, jossa kuvaajaa käsiteltiin.

Taustaa

Alueelliset vesihuoltostrategiat ovat valmistuneet vuoden 2023 loppuun mennessä. Kyseessä on vesihuoltotoimijoiden yhteiset strategiat, joiden koordinoituvastuu oli silloisella ELY-keskuksella (nykyinen elinvoimakeskus). Strategiat toimenpidesuunnitelmineen on laadittu laajassa yhteistyössä vesihuollon sidosryhmien kanssa ottaen huomioon valtakunnallisen vesihuoltouudistustyön mukanaan tuomat suositukset ja toimenpiteet.

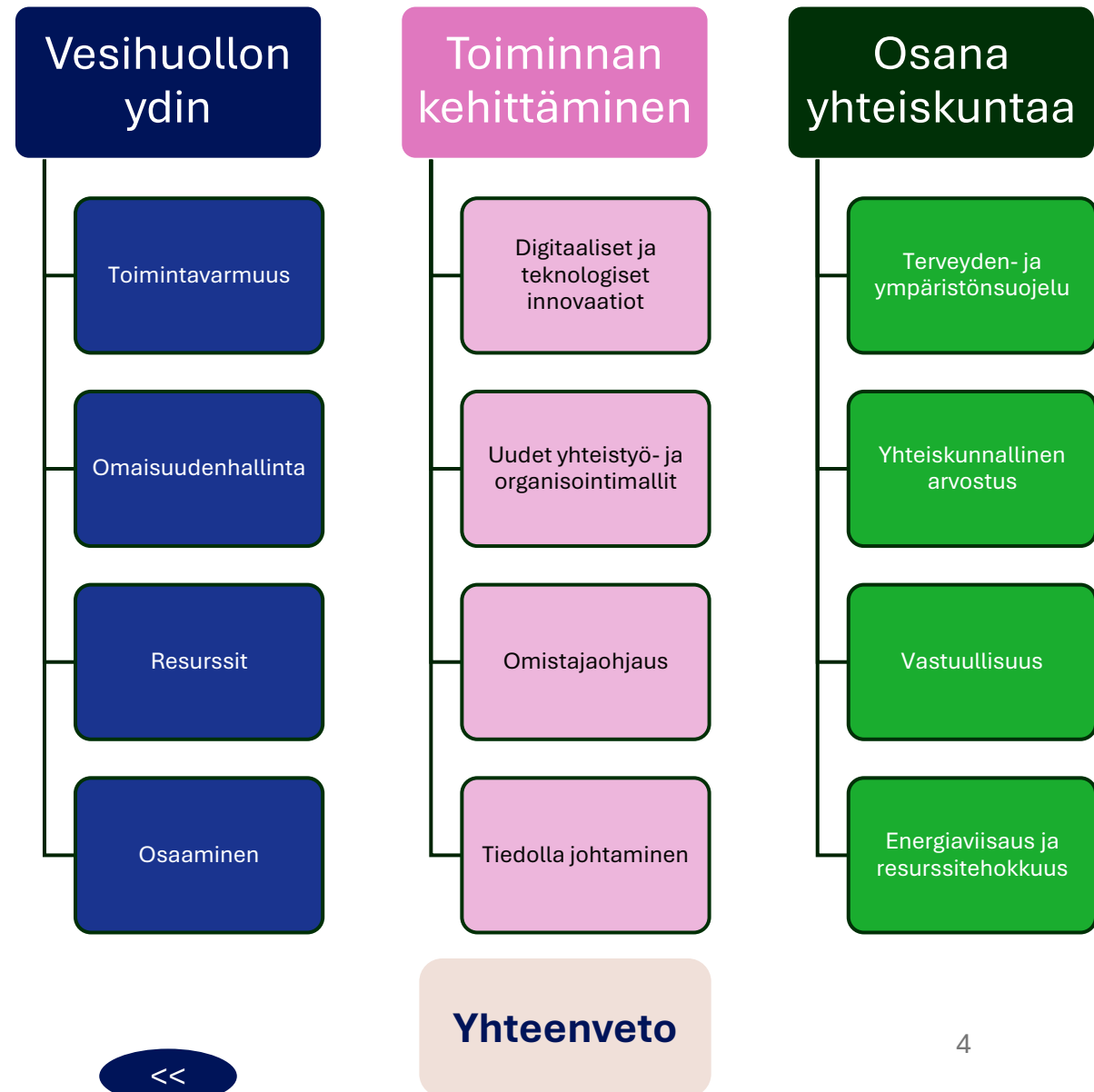
Alueellisilla vesihuoltostrategioilla vastataan toimintaympäristön muutoksiin ja tuetaan YK:n kestävän kehityksen sekä kansallisen vesihuoltouudistuksen tavoitteita. ELY-keskuksessa käytiin strategioiden tavoitteet ja toimenpiteet läpi sekä koottiin niistä yhteiset, kaikkia alueita koskettavat kolme pääteemaa, joiden alla on yhteensä 12 alateemaa. Näiden yhteisten teemojen valtakunnalliseksi seuraamiseksi on laadittu mittaristo.

Osa mittaroinnissa tarvittavista tiedoista saadaan suoraan ympäristöhallinnon tietojärjestelmistä, osa muilta viranomaisilta ja osa muista avoimista tietolähteistä. Pääosa tiedoista tarvitaan kuitenkin suoraan vesihuoltolaitoksilta ja niitä kerätään vuosittain *mittarointikyselyllä*.

Mittareilla saadaan karkea kuva suomalaisen vesihuollon tilanteesta. Tulevina vuosina tiedon kertyessä saadaan näkyviin kehityssuuntia vertaamalla eri vuosien tuloksia keskenään ja pystytään arvioimaan ollaanko strategioiden suhteen menossa oikeaan suuntaan. Samalla saadaan myös tietoa kansallisen vesihuoltouudistuksen etenemisestä.

Raportin rakenne

- Raportti on jäsennelty strategioista tunnistettuihin kolmeen pääteemaan sekä näiden alateemoihin.
- Kunkin alateeman kohdalla esitetään aluksi yleiskuvaus käytetyistä mittareista ja tuloksista. Tämän jälkeen esitetään tarkemmat kuvaajat yksittäisistä tuloksista.
- Samoja mittareita käytetään kuvaamaan useampaa teemaa. Tästä johtuen osa kuvaajista toistuu tässä raportissa useampaan otteeseen.

Alueelliset vesihuoltostrategiat

- Itäisen ja eteläisen Suomen vesihuoltostrategia 2050
– Yhdessä tekemällä vastuullista vesihuoltoa
- Läntisen Suomen vesihuoltostrategia 2050
– Päätöksiä kestävän vesihuollon puolesta
- Pohjoisen Suomen vesihuoltostrategia 2050
– Kirkkaasti paras – uudistuvaa pohjoista vesihuoltoa osaamisella ja yhteistyöllä

Mittarointikyselyn taustaa

Mittarointikysely toteutettiin ensimmäisen kerran vuonna 2024. Kysely on tarkoitettu toteuttaa jatkossa vuosittain ja aikasarjojen avulla saadaan näkyviin kehityssuuntia, joiden perusteella pystytään arvioimaan, ollaanko etenemässä oikeaan suuntaan suhteessa strategioiden tavoitteisiin.

Kyselyyn on lisätty vuosien varrella muutamia kysymyksiä, muutettu osan kysymysten muotoilua ja tarkennettu selitetekstejä. Muokatut kysymykset on raportissa merkattu tähdellä* ja lisäselitteellä. Näiden tulosten kohdalla on huomioitava, että muutokset tuloksissa voivat johtua kysymyksiin tehdyistä muokkauksista.

Vuoden 2024 tulokset koskevat edellistä kalenterivuotta eli vuotta 2023. Tässä raportissa käsiteltävät tulokset koskevat puolestaan edellistä kalenterivuotta eli vuotta 2025. Selvyiden vuoksi raportissa käytetään kyselyn tekovuosia eli 2024, 2025 ja 2026.

Tässä raportissa aiempien vuosien tulokset on esitetty muuttujasta riippuen joko suluissa (2025, 2024) tai suoraan kuvaajassa. Kunkin kysymyksen kohdalla vastaajien lukumäärä on kuvattu N:llä (ja suluissa olevat luvut kuvaavat vuoden 2025, 2024 vastausmääriä).

Mittarointikysely 2026

Webropolilla toteutettu mittarointikysely lähetettiin 1227:lle vesihuolto- ja tukkuvesihuoltolaitokselle. Kysely oli auki 25.3.2026–31.5.2026. Kysymykset koskivat vuotta 2025. Vastauksia saatiin 513 kappaletta ja vastausprosentti oli 42. Vastausprosentti on pysynyt ensimmäisen kyselyn jälkeen melko vakaana kahtena viimeisenä vuonna.

	2026	2025	2024
Kysely lähetetty	1227	1234	1340
Vastausten määrä, N	513	529	421
Vastausprosentti	42 %	43 %	31 %

Mittarointikysely 2026

Taustakysymyksiin annettujen vastausten perusteella tulosten arvioitiin edustavan maantieteellisesti, laitosten kokoluokan ja toimintamuodon osalta suomalaista vesihuoltokenttää melko hyvin. Tarkkaa edustavuutta on kuitenkin vaikea arvioida, koska esimerkiksi tarkkaa tietoa suomalaisen vesihuoltokentän laitosten kokojakaumasta ei ole, eikä saatavissa olevia tietoja pysty suoraan vertaamaan laitoksiin, joille kysely lähetettiin. Seuraavilla sivuilla on esitetty yleisiä taustatietoihin perustuvia kuvaajia, joiden perusteella voidaan arvioida aineiston edustavuutta.

Kysely oli vastattavissa suomeksi ja ruotsiksi. Ruotsiksi vastauksia saatiin 15 (13, 20).

Kyselyn osoitteisto on kerätty ELY-keskuksittain ja seuraavalla dialla esitettävät alueelliset vastausmäärät ja -prosentit ovat vuosien 2024 ja 2025 osalta ELY-keskuksittain. Vuodesta 2026 nämä esitetään maakunnittain.

TAUSTAA/AINEISTON EDUSTAVUUS

Alueellinen kattavuus

* Luvuissa ei ole huomioitu toimimattomia osoitteita

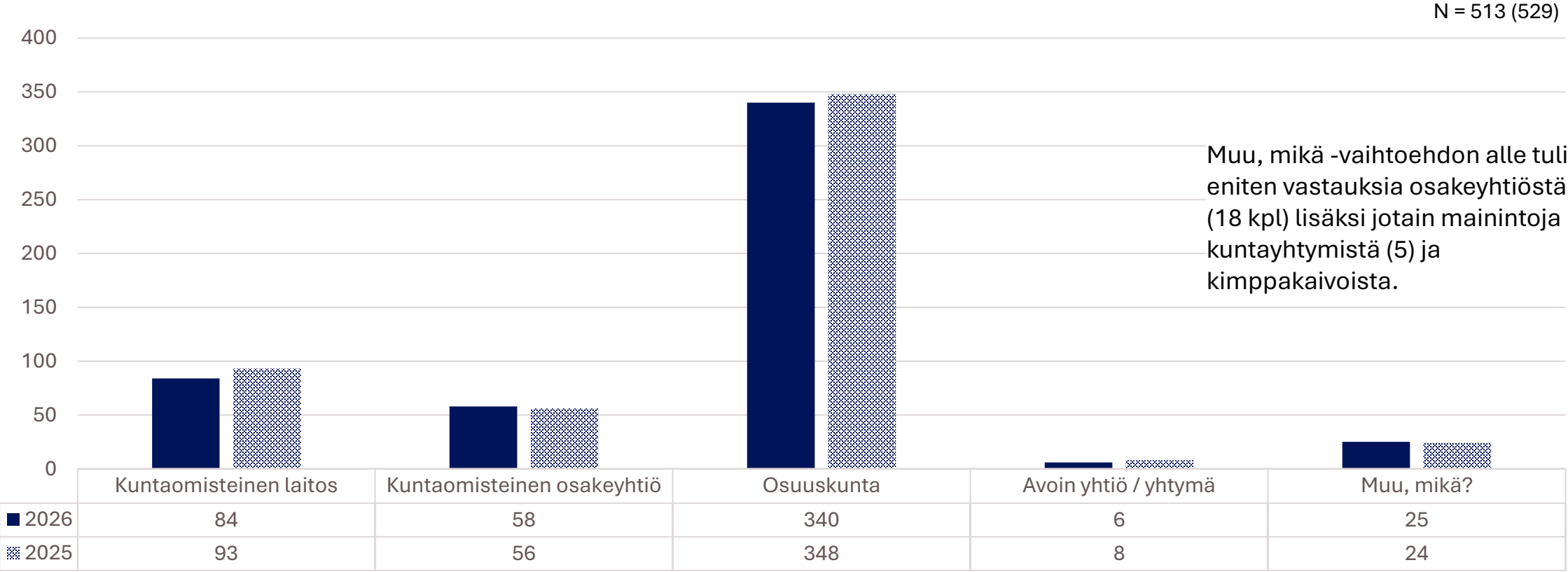
Maakunta	Vastausten lkm (n)			Kysely lähetetty*			Alueittainen vastausprosentti		
	2026	2025	2024	2026	2025	2024	2026	2025	2024
Uusimaa	31	32	34	79	104	115	39 %	31 %	30 %
Varsinais-Suomi	36	38	30	91	153	232	40 %	39 %	20 %
Satakunta	26	21	17	66			40 %		
Pirkanmaa	62	53	36	119	125	120	52 %	42 %	30 %
Kanta-Häme	16	17	10	34	64	64	47 %	50 %	27 %
Päijät-Häme	13	15	7	29			45 %		
Kymenlaakso	34	26	25	83	71	130	41 %	46 %	30 %
Etelä-Karjala	12	7	14	42			29 %		
Etelä-Savo	15	10	12	51	27	45	30 %	37 %	27 %
Pohjois-Savo	49	71	49	122	149	123	40 %	48 %	42 %
Pohjois-Karjala	21	22	22	51	56	56	40 %	56 %	39 %
Keski-Suomi	57	49	43	114	137	127	50 %	36 %	34 %
Etelä-Pohjanmaa	29	34	22	92	151	131	32 %	38 %	28 %
Pohjanmaa	19	18	13	43			44 %		
Keski-Pohjanmaa	4	6	2	15			27 %		
Pohjois-Pohjanmaa	39	46	38	109	105	111	36 %	44 %	34 %
Kainuu	15	17	13	31	33	34	48 %	52 %	38 %
Lappi	35	47	34	76	100	102	46 %	47 %	33 %

Laitoksen kokoluokka

N = 513 (529, 421)

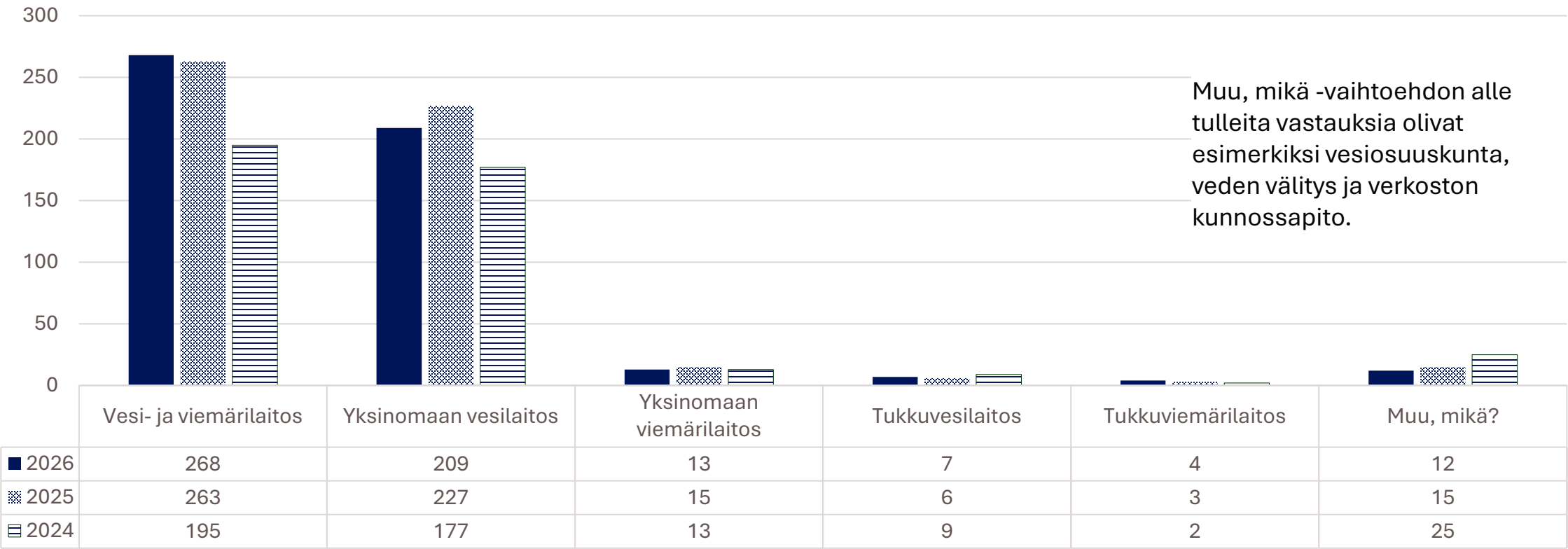
	n 2026	n 2025	n 2024
Alle 2000 asukasta	385	394	331
2 000-10 000 asukasta	73	75	47
Yli 10 000-50 000 asukasta	39	47	26
Yli 50 000 asukasta	16	13	17

Laitoksen toimintamuoto

Laitoksen toimiala

N = 513 (529, 421)

Vesihuollon ydin

Elinvoimakeskus

Toimintavarmuus 1/3

Vesihuollon toimintavarmuutta voidaan tarkastella epäsuorasti seuraavien mittarointikyselyn tulosten avulla:

- [Häiriötilanneharjoitusten määrä](#)
- [Digitalisaatiosuunnitelma/Digistrategia](#)
- [Vesihuoltolaitoksen tietoturvallisuuden itsearviointi \(kybermittari\)](#)

Vastanneista laitoksista 65 % ei ole osallistunut häiriötilanneharjoituksiin vuoden 2025 aikana. Osallistumattomien laitosten määrä on noussut hieman edellisistä vuosista. Osin tilanteeseen saattaa vaikuttaa se, että vuoden 2024 aikana silloinen ELY-keskus järjesti eri puolilla Suomea yhteisiä laajamittaisia häiriötilanneharjoituksia. Vastaavanlaista valtakunnallista yhteistä harjoittelua ei ole sen jälkeen järjestetty. Häiriötilanneharjoituksiin osallistumisen määrät vaihtelevatkin melko runsaasti vuosittain.

Häiriötilanneharjoituksiin osallistumattomien laitosten suurta määrää voidaan kuitenkin pitää huolestuttavana. Vuoden 2026 alusta uudistuneen vesihuoltolain (119/2001) mukaan vesihuoltolaitosten on harjoitettava toimintaa häiriönsietokyvyn parantamiseksi. Toisaalta lainsäädännössä ei ole eritelty harjoittelun tiheyttä, mutta toivottavaa on joka tapauksessa, että harjoittelun määrä kasvaa.

Toimintavarmuus 2/3

Digitalisaatiosuunnitelma tai digistrategia on vain vajaalla 10 %:lla vastanneista laitoksista. Suunnitellusti ja järjestelmällisesti toteutettu digitalisaatio edesauttaa laitoksen toimintavarmuuden kehittämistä muun muassa hyödyntämällä automaatiota häiriötilanteiden mahdollisimman varhaiseen havaitsemiseen ja ennaltaehkäisyyn (ks. [Vesilaitosyhdistys 2020](#)). Laitoksista, joilla on digitalisaatiosuunnitelma tai -strategia 52 % on tehnyt tai päivittänyt sen vuosien 2025 tai 2026 aikana.

Vain 13 % vastanneista laitoksista on tehnyt tietoturvan itsearviointin kybermittarilla tai jonkun muun tietoturvan auditoinnin. Laitosten osuus ei ole juuri muuttunut. Jatkokysymyksenä tietoturvan itsearviointin tehneiltä laitoksilta kysyttiin, milloin itsearviointi on viimeksi tehty. 44 % tietoturvan auditoinneista on tehty vuosien 2025 ja 2026 aikana.

Toimintavarmuus 3/3

Voidaan sanoa, että edellä käsitellyt mittarit kuvaavat sitä, miten vesihuollossa on harjoiteltu ja kehitetty toimintavarmuutta, mutta ne eivät suoraan mittaa varsinaista vesihuollon toimintavarmuutta.

Talousveden osalta toimintavarmuutta voidaan arvioida vuonna 2025 toteutetun [varmuusluokituksen](#) pohjalta. Varmuusluokitustarkastelu tullaan toistamaan noin viiden vuoden välein, joten tulokset eivät päivity vuosittain.

FCG Oy toteuttaa vuosittain kunnille yhdyskuntateknisiä palveluita koskevan kyselyn¹, jossa kartoitetaan kuntalaisten näkemyksiä palveluiden laadusta. Vuonna 2025 kysely toteutettiin 22:ssa kunnassa (vuonna 2024 mukana oli 28 kuntaa). Mukana on erisuuruisia kuntia ja voidaan ajatella, että tulokset ovat yleistettävissä laajemminkin. Kyselyssä kysytään muun muassa vastaajien kokemuksia vesihuoltoon liittyvistä palvelukatkoista viimeisen 12 kuukauden aikana. Vastausten pohjalta laaditaan tunnuslukumittarit (asteikko 1 = erittäin huono ... 5 = erittäin hyvä), jonka tulosten perusteella voidaan arvioida suomalaisen vesihuollon toimintavarmuuden olevan hyvällä tasolla.

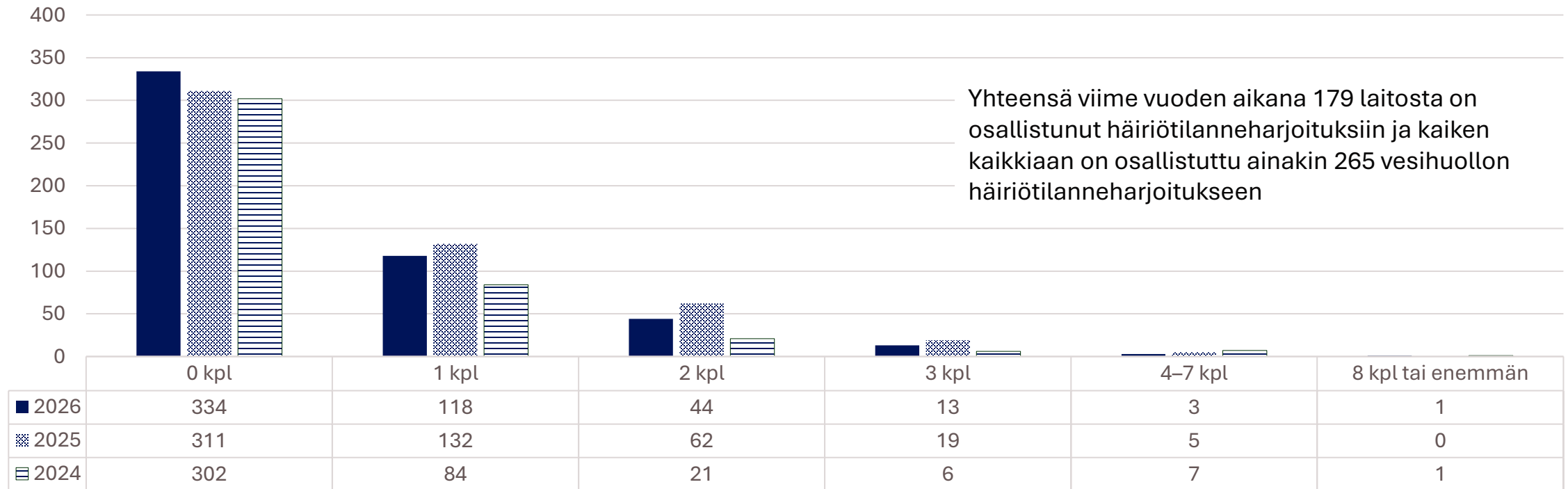
- Talousveden laatu: **4,75** (4,77)
- Talousveden toimitusvarmuus: **4,67** (4,65)
- Jätevesiviemärien toiminta: **4,66** (4,69)

¹Tulokset on koostettu osallistuneiden kuntien raportteihin. Esimerkkinä [Kuopion raportti](#), josta on nähtävissä kaikkien tutkimuksessa mukana olleiden kuntien tulokset. Vuoden 2025 tuloksia käsiteltiin myös viime vuoden mittarointiraportissa ja julkaisuaikataulujen vuoksi viittaamme myös tässä raportissa samoihin tuloksiin.

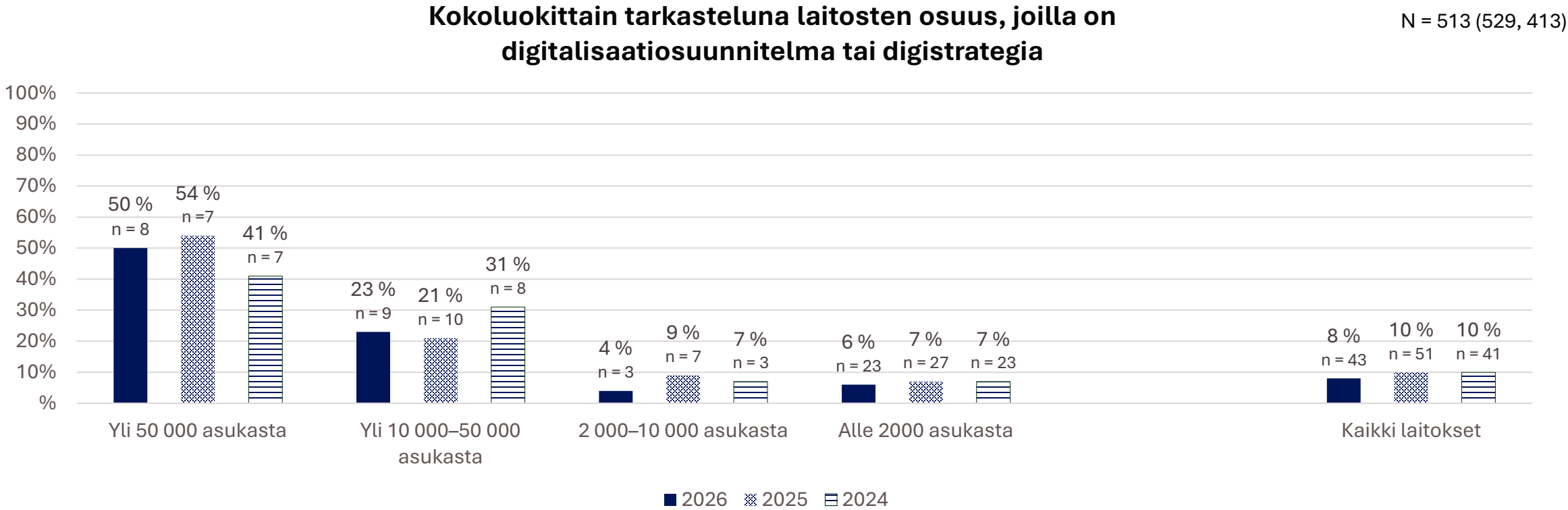
Häiriötilanneharjoitusten lukumäärä

Häiriötilanneharjoitusten lukumäärä, joihin laitos on osallistunut viime vuoden aikana

N = 513 (529, 421)

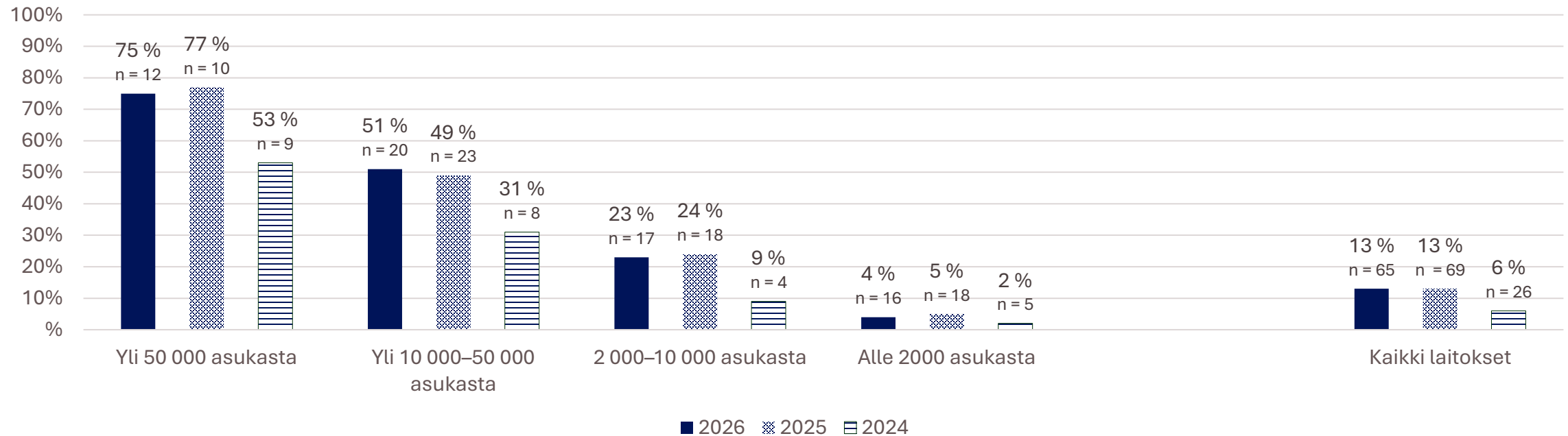
Digitalisaatiosuunnitelma tai digistrategia

Tietoturvan itsearviointi

Kokoluokittain tarkasteltuna laitosten osuus, jotka ovat tehneet tietoturvan itsearviointin kybermittarilla tai muun tietoturvan auditoinnin*

N = 513 (529, 413)

*Kysymykseen lisättiin vuonna 2025 kybermittarin rinnalle muu tietoturvan auditointi

Varmuusluokitus 1/3

Varmuusluokitus on yksinkertainen ja suuntaa antava skenaariotesti, jolla arvioidaan talousveden toimituskykyä häiriötilanteessa. Tarkastelu tehdään vedenjakelualueittain tilanteessa, jossa vedenjakelualueen pääasiallista vesilähdettä ei voida käyttää jonkin äkillisen syyn vuoksi useampaan vuorokauteen. Luokituksessa huomioidaan se vedenjakelualueelle saatava lisävesimäärä, joka on järjestettävissä 24 tunnin kuluessa.

Pääasiallinen vesilähde voi olla ottamo tai yhdysvesijohto. Luokituksessa painottuu siis useamman vesilähteen olemassaolo ja kapasiteetti.

Häiriötilanteen talousvedentoimituskykyä verrataan saman alueen normaalitilanteen vedenkulutukseen. Näiden suhdetta kuvataan prosentilla. Varmuusluokitus koostuu kolmesta varsinaisesta luokasta A, B ja C sekä niin sanotusta 0-luokasta. Alla olevassa taulukossa on kuvattu luokat ja niiden rajat.

Luokka	Häiriötilanteessa käytettävissä olevan vesimäärän %-osuus normaalitilanteen vedenkulutuksesta
A	≥ 90 %
B	≥ 60 %
C	≥ 30 %
0	< 30 %

Varmuusluokitus 2/3

Varmuusluokitustarkastelu kohdennettiin vuonna 2025 kaikille vesihuoltolain mukaisille **kunnallisille vesihuoltolaitoksille** ja muille laitoksille, joilla on yli **1 000 liittynyttä asukasta** tai jotka toimittavat talousvettä **yli 200 m³/d**. Varmuusluokitustarkastelu tullaan toistamaan noin viiden vuoden välein. Varmuusluokituksen lähtötietoja kysyttiin yhteensä reilulta 325 laitokselta ja vastaukset saatiin yli 275 laitokselta. Vastausprosentti oli noin 85 %.

Tarkastelussa mukana olleilla laitoksilla on yhteensä lähes **600 vedenjakelualueetta** ja laitokset syöttävät päivittäin verkostoihinsa yhteensä hieman **yli miljoona kuutiota talousvettä (1 milj. m³/d)**.

Koska tarkastelu on yksinkertaistettu, on tärkeää ymmärtää siihen liittyvät rajoitteet. Lisäksi on tärkeä huomioda, että tarkastelu tehdään vedenjakelualueittain. **Tulokset eivät siis suoraan kuvaa yksittäisten laitosten tilannetta ja tulokset esitetäänkin suhteessa laitosten jakamaan vesimäärään.**

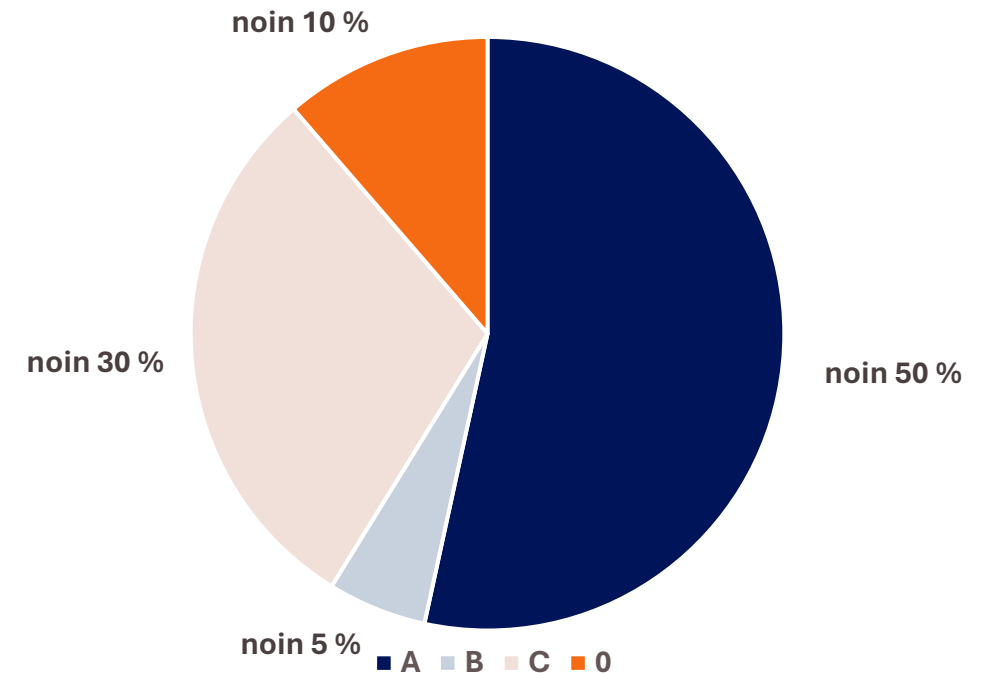
Tarkastelu tehdään vedenjakelualueittain ja vedenjakelualueella tarkoitetaan sellaista talousveden jakeluverkon yhtenäistä osaa, jossa talousveden laatu on jokseenkin tasainen ja jossa veden toimittamisesta vastaa yksi talousvettä toimittava laitos. Varmuusluokituksen yhteydessä laitokset saattoivat tehdä tarkastelun halutessaan myös painepiireittäin.

Varmuusluokitus 3/3

Vuoden 2025 varmuusluokitustarkastelun tulosten perusteella talousveden kokonaismäärästä hieman reilu puolet kuuluu varmuusluokkaan A eli häiriötilanteessa käytettävissä oleva vesimäärä on vähintään 90 % normaalitilanteen vedenkulutuksesta. Luokassa B on noin 5 % ja luokassa C noin 30 %. Alimpaan luokkaan (0) syötetystä talousvedestä kuuluu noin 10 % eli tällöin häiriötilanteessa käytettävissä oleva vesimäärä on alle 30 % normaalitilanteen vedenkulutuksesta.

Luokituksen yhteydessä vesihuoltolaitoksilta kysyttiin myös, onko laitoksen talousvesiverkostot mallinnettu. Vastausten perustella voidaan arvioida, että noin 35–40 %:lla laitoksista on tehty hydraulinen malli ainakin osasta talousvesiverkostoa. Suuremmilla vesihuoltolaitoksilla verkostot on useimmiten mallinnettu. Viisitoista kaikkein suurinta toimijaa ovat kaikki mallintaneet verkostonsa ja viidestäkymmenestä suurimmastakin noin 90 %:lla verkosto on mallinnettu.

**Talousveden kokonaismäärän
jakautuminen luokittain**

OmaisuuDENhallinta 1/3

OmaisuuDENhallinnan merkitys on suuri vesihuollon turvaamisessa ja 1.1.2026 voimaan astuneen uudistuneen vesihuoltolain (119/2001) mukaan vesihuoltolaitoksen on laadittava omaisuuDENhallinta-suunnitelma kahden vuoden kuluessa lain voimaantulosta. OmaisuuDENhallintasuunnitelman tarkoituksena on varmistaa, että laitos kykenee huolehtimaan vesihuollosta ja vastaamaan vesihuollon toimintavarmuudesta niin, että vesihuollon kustannusten kattamiseksi perittävät vesihuollon maksut muodostuvat kohtuullisiksi ja tasapuolisiksi.

Jatkossa osana vesihuoltolain valvontatyötä saadaan tieto laitoksista, jotka ovat tehneet omaisuuDENhallinta-suunnitelman. Toistaiseksi vesihuollon omaisuuden tilaa ja omaisuuDENhallintaa tarkastellaan seuraavilla mittarointikyselyn tuloksilla:

- [Vesihuoltolaitosten ajantasaiset investointisuunnitelmat](#)
- [Vesihuoltolaitosten ajantasaiset taloussuunnitelmat](#)
- [Digitalisaatiosuunnitelma/Digistrategia](#)

OmaisuuDENhallinta 2/3

Investointisuunnitelma on olennainen osa omaisuudenhallintaa. Se on pitkän aikavälin suunnitelma siitä, miten ja mitä investointeja tehdään tulevaisuudessa. Investointisuunnitelma sisältää kustannusarviot. On hyvä huomioida, että kyselyssä kysyttiin vähintään 10 vuoden aikajakson kattavaa suunnitelmaa, kun taas vesihuoltolain mukainen omaisuudenhallintasuunnitelma edellyttää 20 vuoden aikajakson kattavaa suunnitelmaa.

Vastanneista laitoksista investointisuunnitelman on tehnyt vain 18 %. Vuonna 2024 puolestaan vastanneista laitoksista 26 %:lla oli investointisuunnitelma. Investointisuunnitelmien vähenemiseen vaikuttanee ainakin osaltaan se, että kysymystä tarkennettiin vuosille 2025 ja 2026. Enää ei ole kysytty vain suunnitelman olemassaolosta, vaan on kysytty *ajantasaisesta* suunnitelmasta ja kysymyksen yhteydessä on annettu tarkempi määritelmä sille, mitä investointisuunnitelmalla tarkoitetaan.

Tarkasteltaessa vastauksia laitosten kokoluokittain nähdään, että vastanneista yli 10 000 asukasta palvelevista laitoksista ajantasainen suunnitelma on vain 55 %:lla (60 %, 84 %). Isoimpien laitosten kohdalla vastaajamäärät ovat vaihdelleet vuosittain, mutta yleiseen laskevaan trendiin voi osaltaan vaikuttaa myös se, että lakimuutoksen myötä omaisuudenhallinnasta on puhuttu enemmän ja tätä kautta myös ymmärrys investointisuunnitelmista on kasvanut.

Omaisuuuuenhallinta 3/3

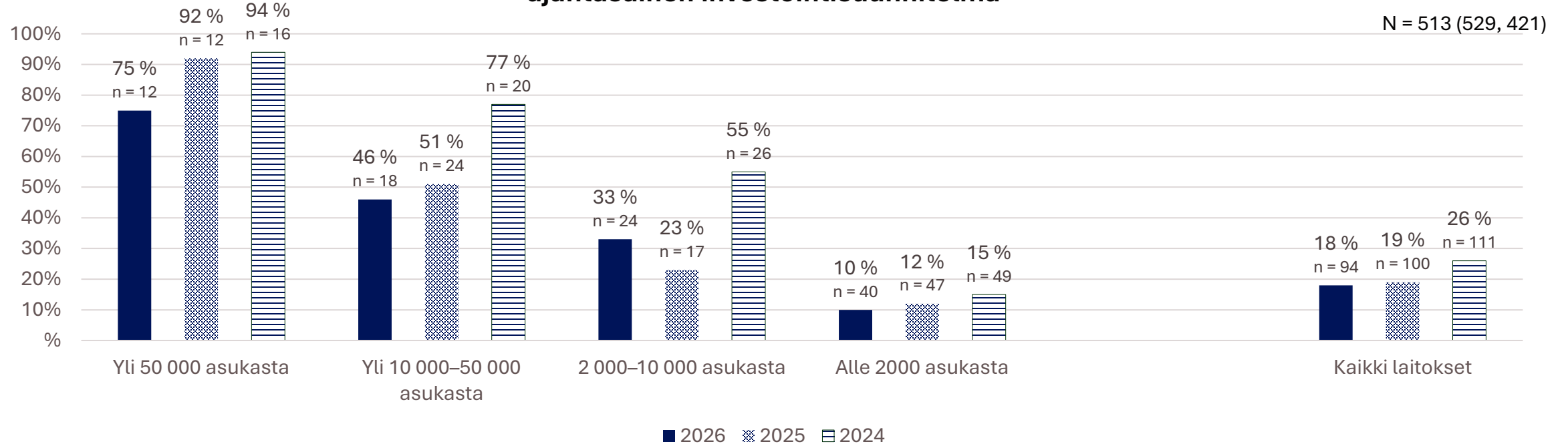
Taloussuunnitelma on myös osa omaisuuuenhallintaa. Taloussuunnitelmalla tarkoitetaan pitkän aikavälin (10 vuotta tai enemmän) suunnitelmaa siitä, millä tavoin tulot ja varat riittävät kattamaan toiminnasta aiheutuvat kustannukset mukaan lukien investointien rahoittaminen. Taloussuunnitelma perustuu ennusteisiin laitoksen muuttuvista ja kiinteistä kuluista, investoinneista, asiakasmäärän ja vedenkulutuksen kehityksestä ja tuloista. Taloussuunnitelman perusteella voidaan muun muassa arvioida tarvetta maksujen muutoksille. Kysymys ajantasaisesta taloussuunnitelmasta lisättiin uutena vuodelle 2025.

Vastanneista laitoksista ajantasainen taloussuunnitelma on 26 %:lla (28 %). Tarkasteltaessa vastauksia laitosten kokoluokittain nähdään, että suunnitelma löytyy 44 %:lla (55 %) vastanneista yli 10 000 asukasta palvelevista laitoksista.

Digitalisaatiosuunnitelman tai digistrategian ajatellaan kuvaavan epäsuorasti myös vesihuollon omaisuuuenhallintaa. Esimerkiksi digitoitu verkostotieto on tärkeä elementti verkosto-omaisuuden hallinnassa. Digitalisaatiosuunnitelma tai digistrategia on vain vajaalla 10 %:lla vastanneista laitoksista, isommistakin laitoksista (yli 10 000 asukasta) vain hieman reilu 30 %:lla.

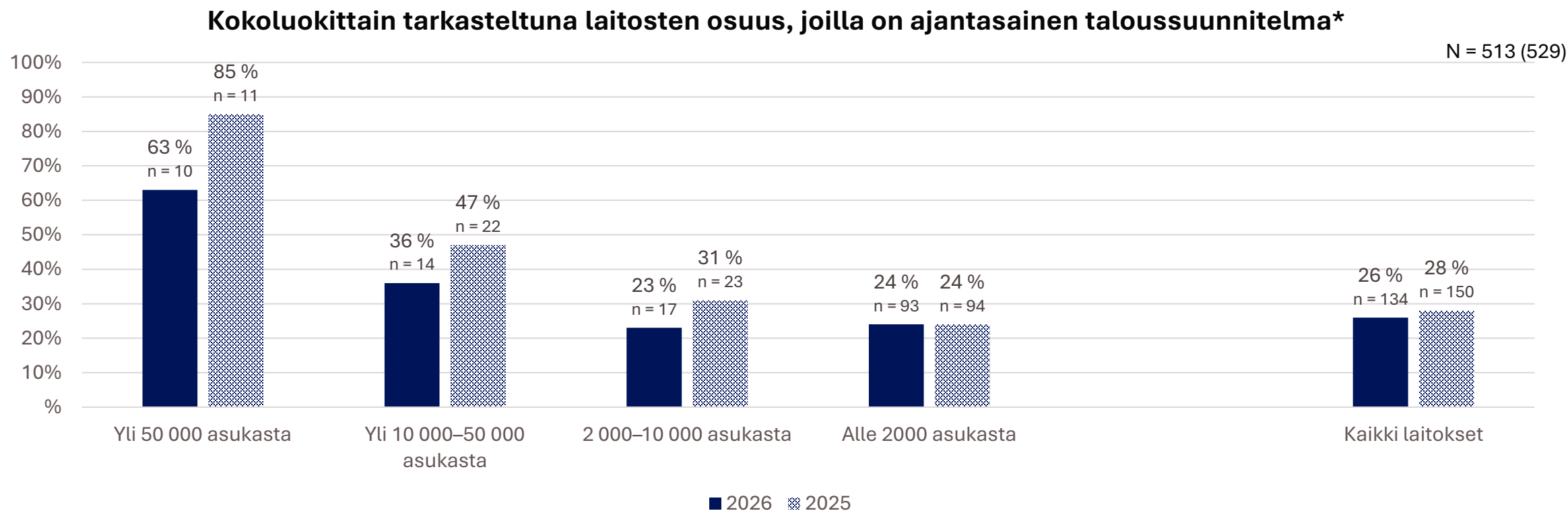
Ajantasainen investointisuunnitelma

Kokoluokittain tarkasteluna laitosten osuus, joilla on ajantasainen investointisuunnitelma*

*Kysymystä täsmennettiin vuodelle 2025 kysymällä suunnitelman ajantasaisuudesta ja määrittelemällä, mitä investointisuunnitelmalla tarkoitetaan.

Ajantasainen taloussuunnitelma

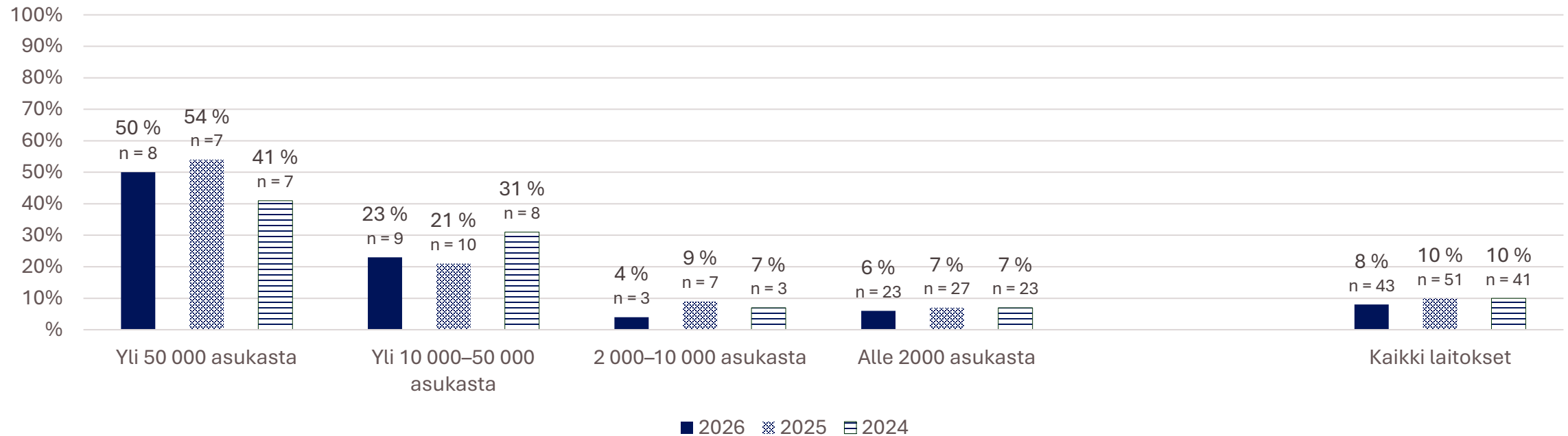

*Kysymys lisättiin mukaan vuonna 2025.

Digitalisaatiosuunnitelma tai digistrategia

Kokoluokittain tarkasteluna laitosten osuus, joilla on digitalisaatiosuunnitelma tai digistrategia

N = 513 (529, 413)

Resurssit

Riittävät resurssit ovat kestävän vesihuoltotoiminnan edellytys. Resurssit liittyvät läheisesti myös omaisuudenhallintaan ja toimintavarmuuteen. Tässä tarkastellaan erityisesti henkilöstöresursseja mittarointikyselyn tuloksista palkatun henkilöstön määrällä.

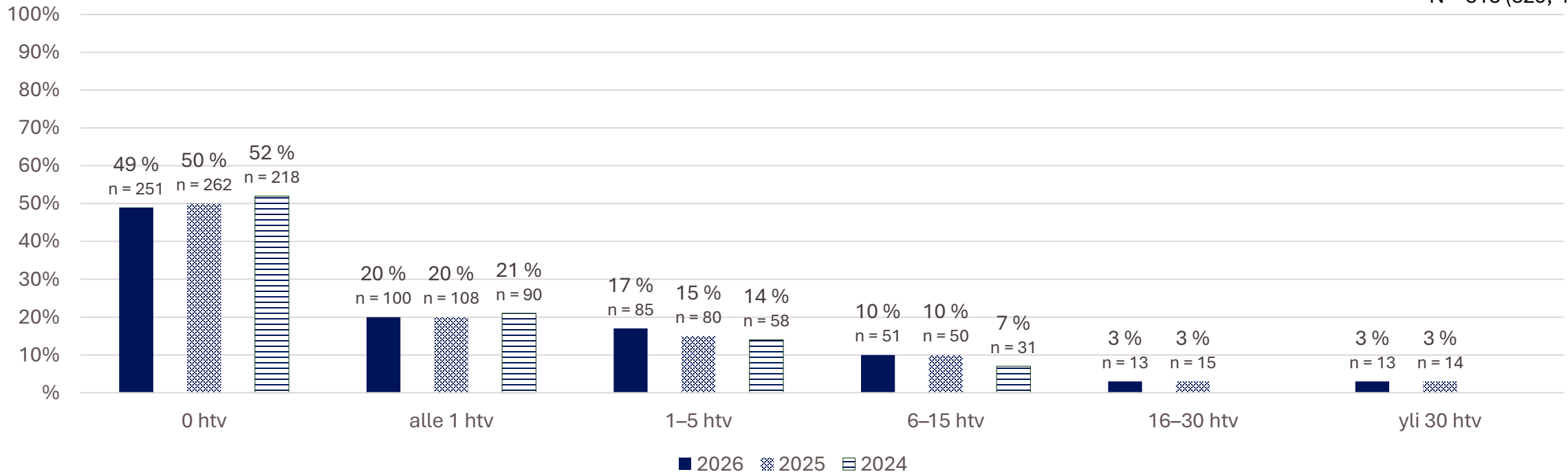
Vastanneista laitoksista noin puolella ei ole yhtään kokoaikaista työntekijää. Kokonaisuudessaan vastanneista laitoksista 351 (68 %) toimii alle yhden henkilötyövuoden voimin. Palkatun henkilöstön määrä on pysynyt melko samanlaisena kyselyn toteutusvuosina.

Kuten aiemmin nähtiin, suomalaisen vesihuollon toimintavarmuus on korkealla tasolla. Henkilöstöresurssien määrä vaikuttaa kuitenkin hyvin niukalta. Normaalioloissa pärjätään, mutta häiriötilanteissa henkilöstön jaksamisen ja osaamisen kanssa voi tulla ongelmia. On myös kyseenalaista, mikä on valmius kehittää toimintaa ja vastata toimintaympäristön muutoksiin. Tämän voidaan ajatella myös näkyvän esimerkiksi siinä, kuinka harva on tehnyt digitalisaatiosuunnitelman (alle 10 %).

Palkatun henkilöstön määrä

Palkatun henkilöstön määrä henkilötyövuosina*

N = 513 (529, 421)

*Vuonna 2024 asteikko on ollut 16 – 20 htv ja yli 20 htv. Tästä syystä kuvaajasta on piilotettu tulokset vuodelta 2024. Silloin vastaajista 2 % (7) ilmoitti, että palkatun henkilöstön määrä on 16–20 htv ja 4 % (17) vastaajista ilmoitti, että palkatun henkilöstön määrä on yli 20 htv.

Osaaminen ja sen vahvistaminen 1/2

Osaamista ja sen vahvistamista tarkastellaan seuraavilla mittarointikyselyn tuloksilla:

- [Vesihuoltolaitoksen tietoturvallisuuden itsearviointi \(kybermittari\)](#)
- [Häiriötilanneharjoitusten määrä](#)
- [Vesihuoltolaitoksilla toteutuneiden harjoittelupaikkojen määrä](#)
- [Vesihuoltolaitosten toteutuneiden opinnäytetöiden määrä](#)

Kybermittarin käyttö ohjaa toiminnan kehittämiseen ja on siten myös oman osaamisen vahvistamista. Vain 13 % (13 %, 6 %) vastanneista laitoksista on tehnyt tietoturvan itsearvioinnin kybermittarilla tai jonkun muun tietoturvan auditoinnin.

Häiriötilanneharjoituksiin osallistuminen on varautumiseen liittyvän osaamisen vahvistamista. Vastanneista laitoksista 65 % (59 %, 72 %) ei ole osallistunut häiriötilanneharjoituksiin viimeisen vuoden aikana. Määrää voidaan pitää huolestuttavan suurena ja on toivottavaa, että kaikissa laitoksissa harjoiteltaisiin vähintäänkin itsenäisesti häiriötilanteiden varalta, mutta mielellään myös yhteistyössä muiden kanssa varautumiseen liittyvän osaamisen kehittämiseksi.

Osaaminen ja sen vahvistaminen 2/2

Osaamista tarkastellaan myös oppilaitosyhteistyön näkökulmasta, jota mittarointikyselyssä on kartoitettu laitoksilla toteutuneiden harjoittelupaikkojen ja opinnäytetöiden lukumäärällä. Ajatuksena on, että harjoittelijat ja opinnäytetyöt paitsi vahvistavat osaamista ja tuovat uutta tietoa laitoksille, niin ne ovat myös osa koko vesihuoltoalan osaamisen kehittämistä. Oppilaitosyhteistyöllä turvataan myös se, että alalle löytyy jatkossakin motivoituneita osaajia.

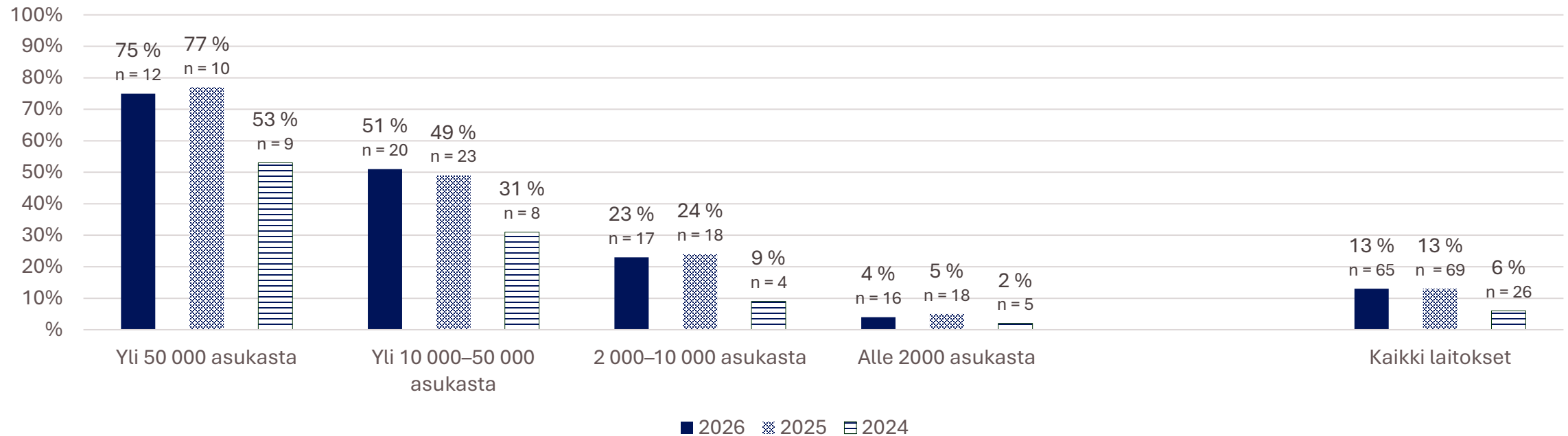
Vastanneista laitoksista 68:lla on ollut harjoittelija viime vuoden aikana ja harjoittelijoita näillä laitoksilla on ollut yhteensä ainakin 140. Tulokset eivät ole juuri muuttuneet edellisvuosiin nähden.

23:lla (26, 27) laitoksella on toteutettu opinnäytetöitä edellisen kalenterivuoden aikana ja opinnäytetöitä on teetetty yhteensä 36 kappaletta (36, 51). Opinnäytetöitä toteuttaneiden laitosten ja opinnäytteiden lukumäärä on pysynyt lähes samana.

Tietoturvan itsearviointi

Kokoluokittain tarkasteltuna laitosten osuus, jotka ovat tehneet tietoturvan itsearviointin kybermittarilla tai muun tietoturvan auditoinnin*

N = 513 (529, 413)

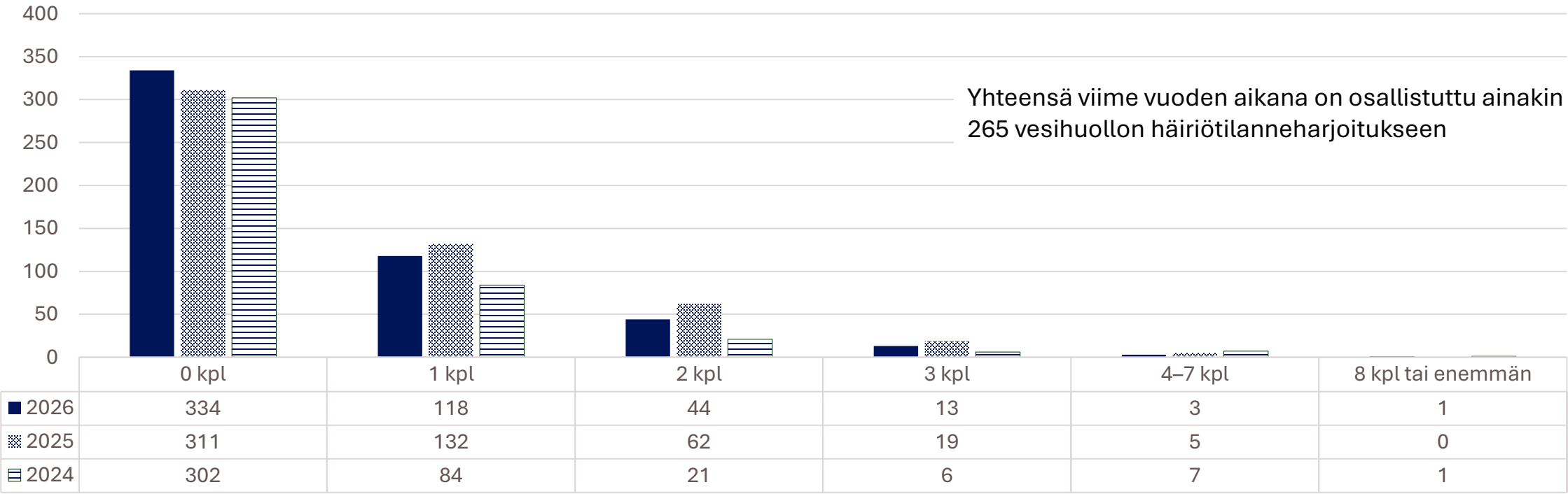

*Kysymykseen lisättiin vuonna 2025 kybermittarin rinnalle muu tietoturvan auditointi

Häiriötilanneharjoitusten lukumäärä

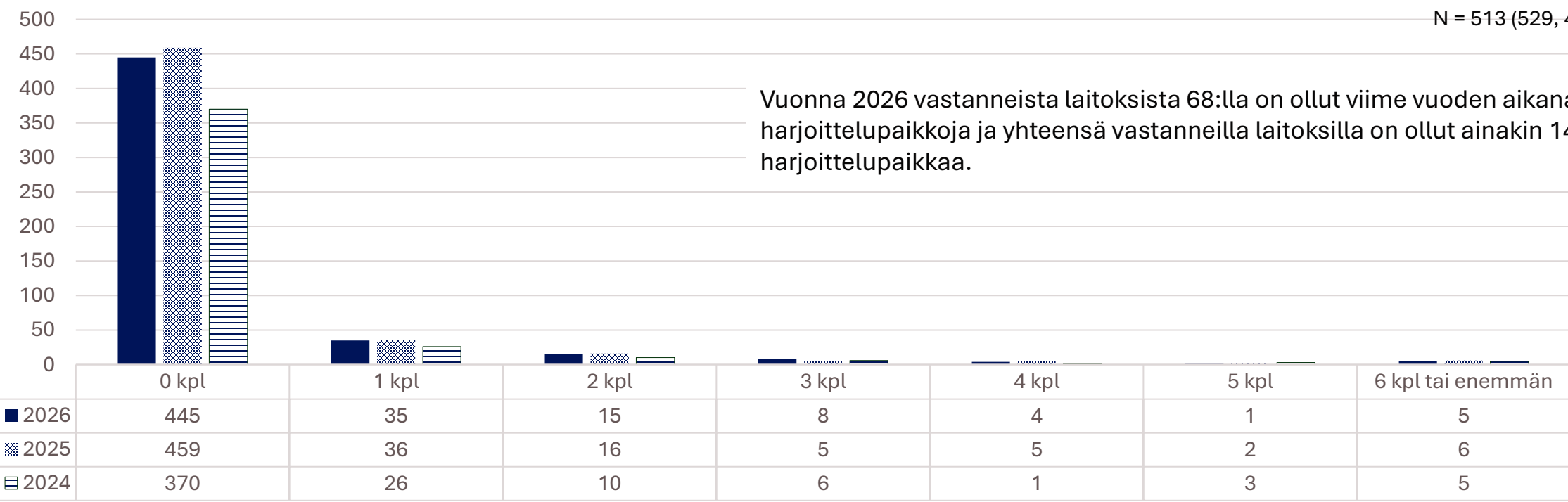
Häiriötilanneharjoitusten lukumäärä, joihin laitos on osallistunut viime vuoden aikana

N = 513 (529, 421)

Harjoittelupaikkojen määrä

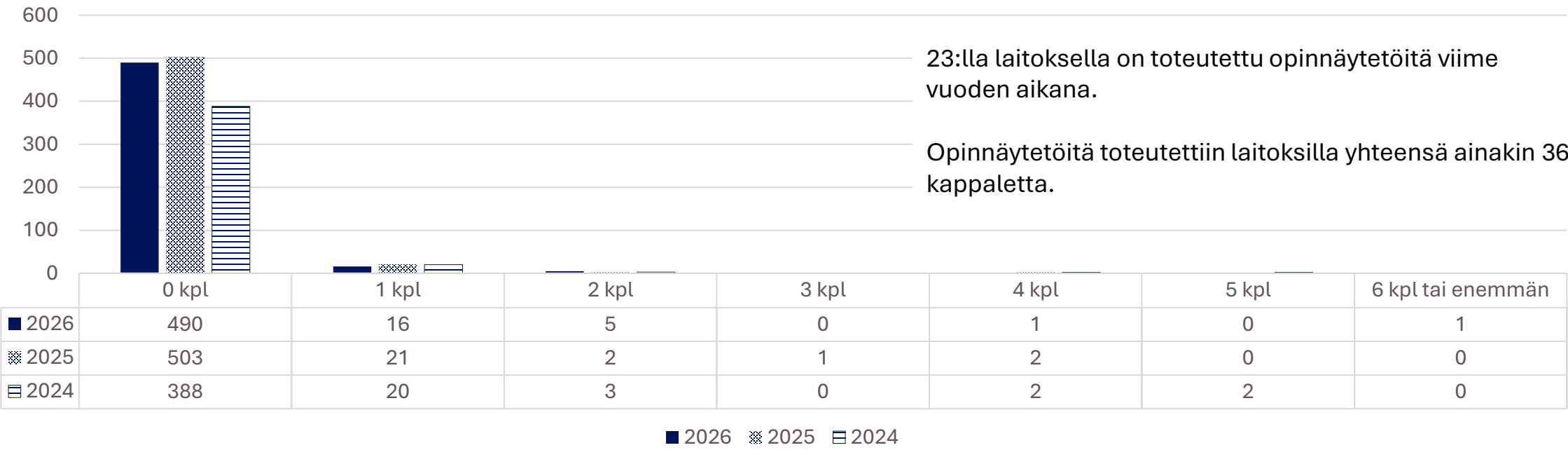
Laitoksella toteutuneiden harjoittelupaikkojen määrä viime vuoden aikana

Opinnäytetöiden määrä

Laitoksella toteutuneiden opinnäytetöiden määrä
viime vuoden aikana

N = 513 (529, 415)

Toiminnan kehittäminen

Elinvoimakeskus

Digitaaliset ja teknologiset innovaatiot

Digitaalisia ja teknologisia innovaatioita tarkastellaan epäsuorasti seuraavilla mittarointikyselyn tuloksilla:

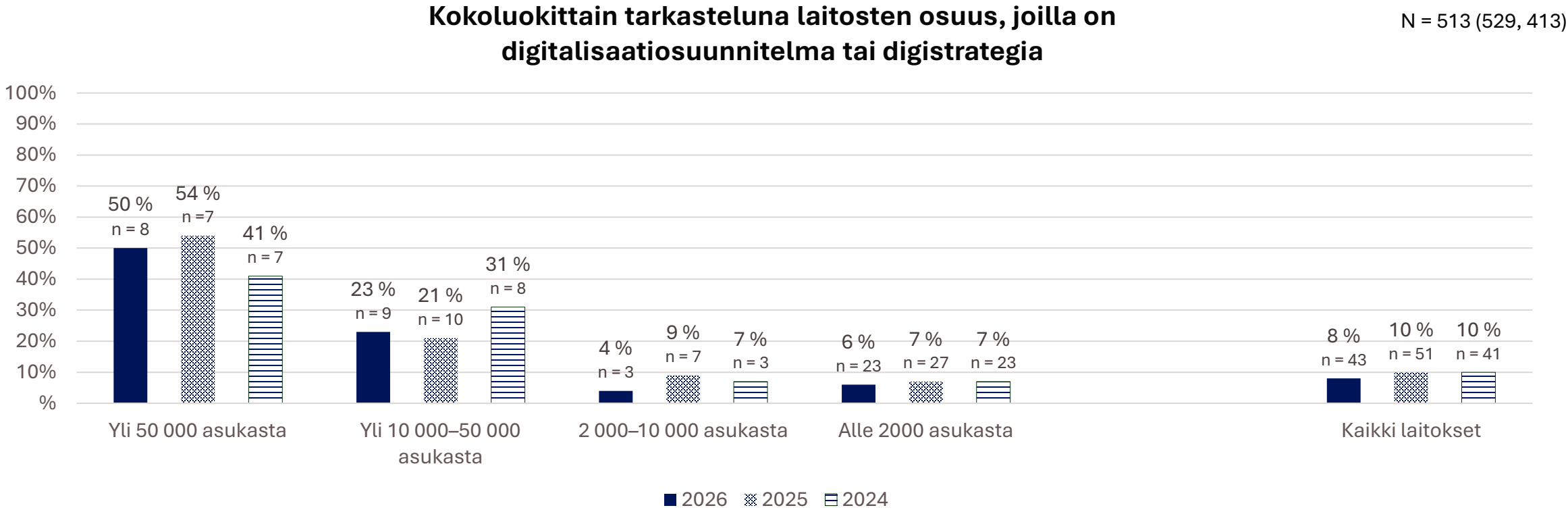
- Digitalisaatiosuunnitelma/Digistrategia
- Vesihuoltolaitoksen tietoturvallisuuden itsearviointi (kybermittari)

Digitalisaatiosuunnitelman tekeminen tai kybermittarin käyttö ei suoraan kerro uuden teknologian käytöstä toiminnan kehittämisessä, mutta oletuksena on, että laitokset, joilla on suunnitelma ja jotka käyttävät kybermittaria toiminnan kehittämiseen, ovat valmiita ottamaan käyttöön uusia digitaalisia ja teknologisia innovaatioita. Ajatuksena on myös, että digitalisaatiosuunnitelma tai -strategia kuvaa myös systemaattista lähestymistapaa uuden teknologian hyödyntämiseen.

Digitalisaatiosuunnitelma tai digistrategia on vain vajaalla 10 %:lla vastanneista laitoksista, isommistakin laitoksista (yli 10 000 asukasta) vain hieman reilu 30 %:lla.

Vain 13 % vastanneista laitoksista on tehnyt tietoturvan itsearvioinnin kybermittarilla tai jonkun muun tietoturvan auditoinnin. Laitosten osuus ei ole juuri muuttunut.

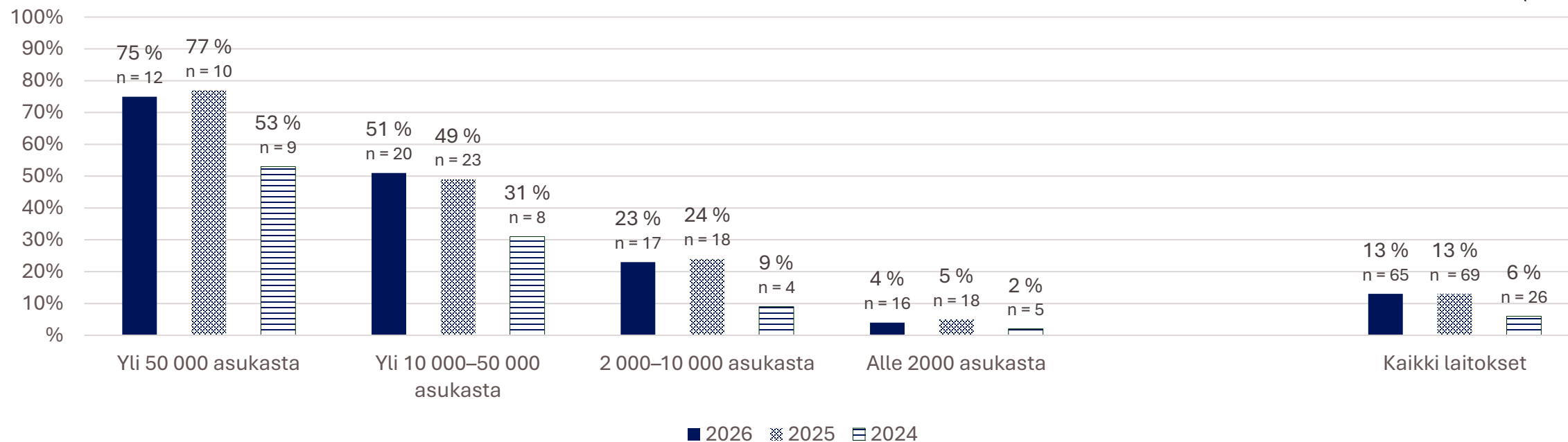
Digitalisaatiosuunnitelma tai digistrategia

Tietoturvan itsearviointi

Kokoluokittain tarkasteltuna laitosten osuus, jotka ovat tehneet tietoturvan itsearviointin kybermittarilla tai muun tietoturvan auditoinnin*

N = 513 (529, 413)

*Kysymykseen lisättiin vuonna 2025 kybermittarin rinnalle muu tietoturvan auditointi

Uudet yhteistyö- ja organisointimallit 1/2

Uusien yhteistyö- ja organisointimallien toteuttamista tarkastellaan epäsuorasti vesihuollon alueellisten yleissuunnitelmien, mittarointikyselyn ylikunnallista toimintaa käsittelevän taustakysymyksen sekä häiriötilanneharjoituksia käsittelevän jatkokysymyksen tulosten pohjalta. Ajatuksena on, että ylipäänsä yhteistoiminta, yhdessä tehtävät suunnitelmat ja yhteinen harjoittelu edistävät myös uusien yhteistyö- ja organisointimallien käyttöönottoa.

Vastanneista laitoksista 41 % tekee ylikunnallista yhteistyötä ja yhteistyötä tekevien laitosten osuus on ilahduttavasti kasvanut. Mitä isommasta laitoksesta on kyse, sitä enemmän tehdään kuntarajat ylittävää yhteistyötä. Vastanneista yli 10 000:ta asukasta palvelevista laitoksista 90 prosenttia tekee ylikunnallista yhteistyötä. Huomionarvoista on kuitenkin, että kyselyssä ei ole määritetty minkälaisesta yhteistyöstä on kyse.

179 laitosta (218, 119) eli 35 % vastanneista laitoksista oli osallistunut häiriötilanneharjoituksiin viime vuoden aikana ja näistä 177 vastasi jatkokysymykseen, jossa kysyttiin harjoitusten tyyppiä. Yksittäinen laitos on voinut osallistua useampaan erityyppiseen harjoitukseen. Laitoksista 77 (69, 54) oli osallistunut laitoksen omaan harjoitukseen, 69 (91, 51) laitosten tai muiden yhteistyötahojen kanssa yhdessä järjestettyyn harjoitukseen, 56 (88, 38) maakunnalliseen tai alueelliseen harjoitukseen ja 26 (39, 13) valtakunnalliseen harjoitukseen. Yhteisen harjoittelun osuus pieneni viime vuodesta, mutta kasvoi suhteessa kahden vuoden takaiseen.

Uudet yhteistyö- ja organisointimallit 2/2

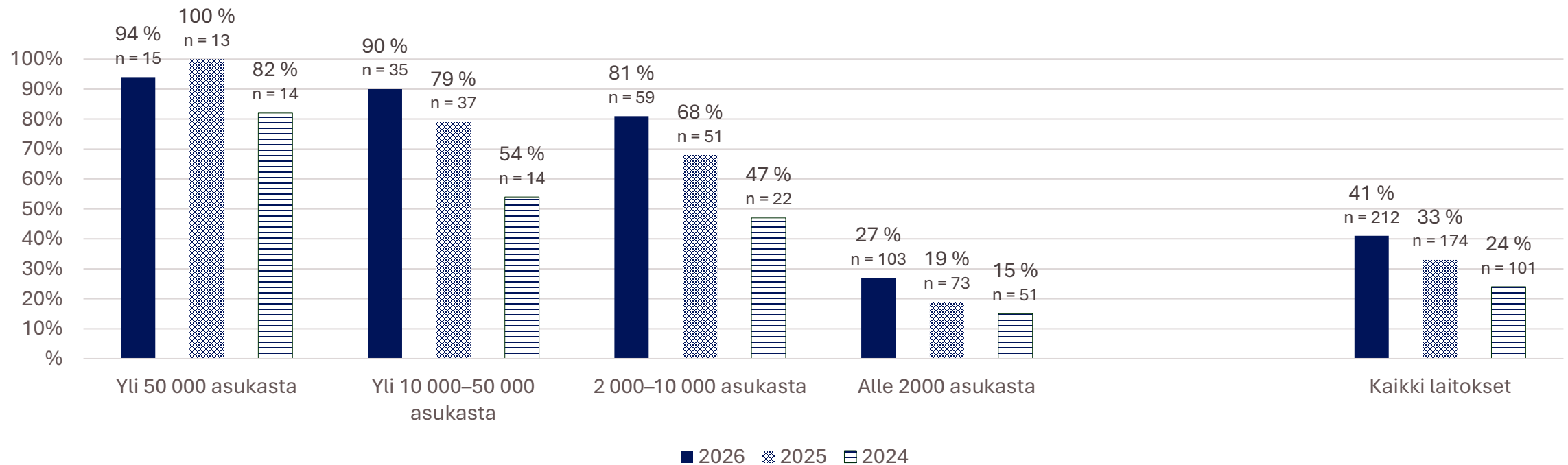
Vesihuollon alueellisia yleissuunnitelmia on tehty laajasti ympäri Suomen. Niissä tarkastellaan vesihuollon järjestämiseen liittyviä ratkaisuja maakunta- tai seutukuntatasolla. Alueellinen yleissuunnittelu käynnistyy kuntien ja vesihuoltolaitosten tarpeiden pohjalta. Usein suunnitelmien keskeisenä teemana ovat vedenhankinnan ja/tai jätevedenkäsittelyn alueellinen järjestäminen sekä vesihuollon turvaaminen. Alueen vesihuoltolaitosten organisoitumisvaihtoehtojen tarkastelu on myös ollut tärkeä aihe monissa suunnitelmissa. Vesihuoltolain mukaan kuntien tulee osallistua alueelliseen yleissuunnitteluun ja elinvoimakeskus ohjaa suunnittelua.

Elinvoimakeskuksessa on koottu tiedot alueellisista yleissuunnitelmatyyppeistä suunnitelmista, joiden suunnittelukausi on alkanut vuonna 2012 tai sen jälkeen. Suomen kunnista noin kolmasosa on osallisia vesihuollon alueellisessa yleissuunnitelmassa tai muussa vastaavassa suunnitelmassa. Viimeisimmän parin vuoden aikana uusia suunnitelmia on laadittu aktiivisesti. Kuitenkin noin 2/3:ssa Suomen kunnista ei ole oltu osallisena alueellisessa vesihuollon yleissuunnitelmassa tai suunnitelma on vanhempi kuin 15 vuotta, joten tarvetta suunnitelmien laatimiselle ja sen myötä tulevalle yhteistyön uudistamiselle on selkeästi olemassa.

Ylikunnallinen yhteistyö

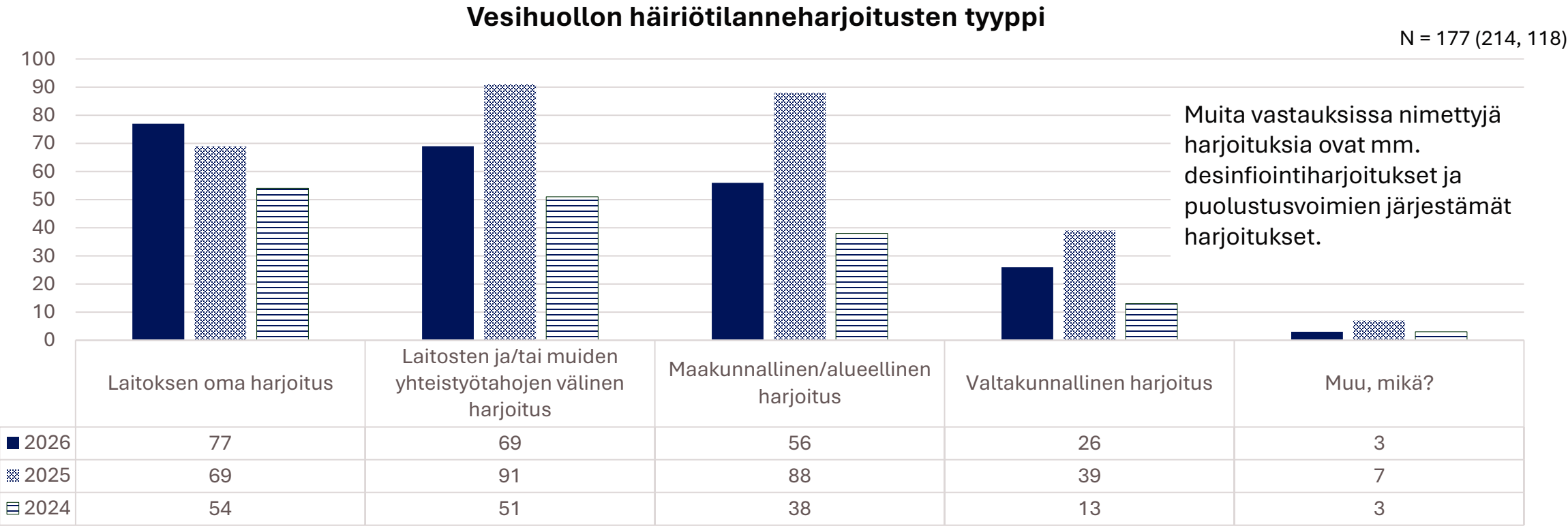
Kokoluokittain tarkasteltuna laitosten osuus, jotka tekevät ylikunnallista yhteistyötä*

N = 513 (529, 421)

* Kysymys muotoiltiin uudelleen vuonna 2025. Vuonna 2024 kysyttiin ylikunnallisesta toiminnasta, jonka jälkeen on kysytty ylikunnallisesta yhteistyöstä.

Häiriötilanneharjoitusten tyyppi

Vesihuollon alueelliset yleissuunnitelmat

Suunnitelma laadinnassa

 Tilanne 9/2026

Suunnitelmakauden aloitusvuosi

 2011

 2012

 2013

 2014

 2015

 2016

 2018

 2019

 2020

 2021

 2022

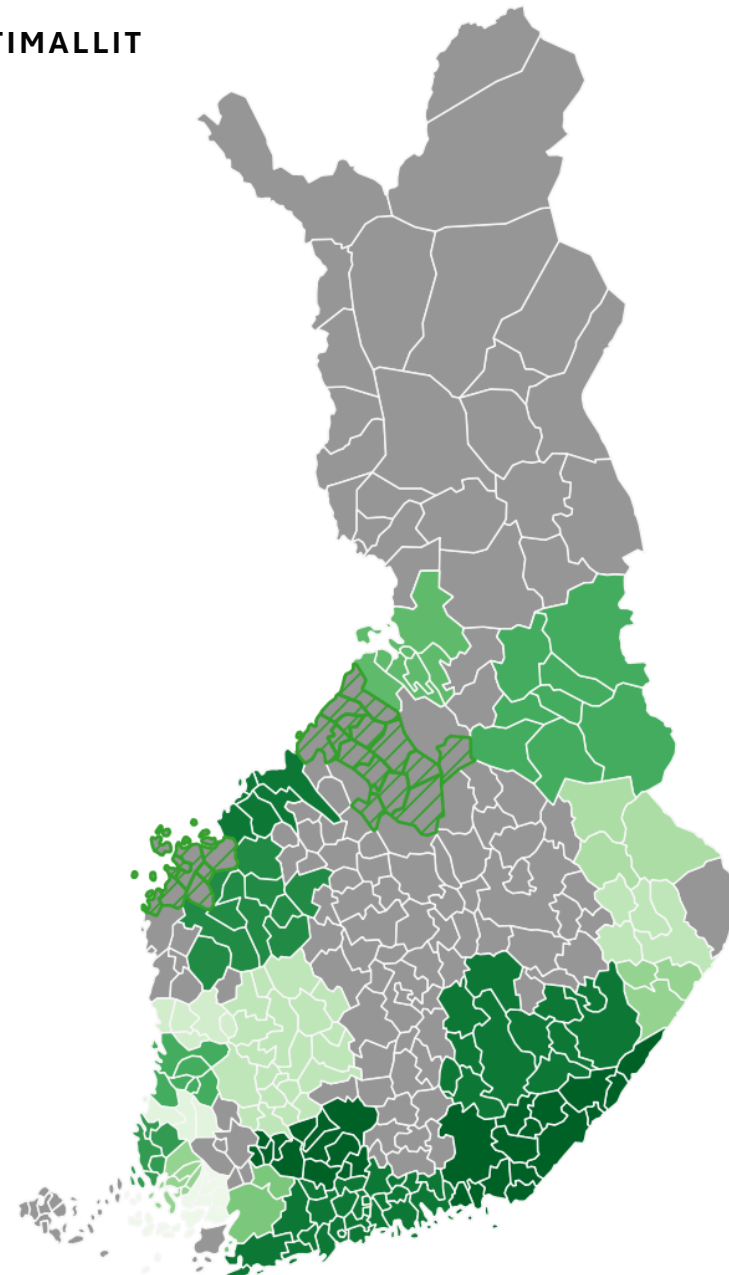
 2023

 2025

 2026

 Kunnat_tausta

Lähde: Elinvoimakeskus, Maanmittauslaitos

Omistajaohjaus 1/2

Vesihuoltolaitosten omistajaohjaus on keskeisessä roolissa, kun tarkastellaan laitosten edellytyksiä toiminnan kehittämiseen. Omistajaohjaukseen päästään epäsuorasti kiinni seuraavien mittarointikyselyn tulosten avulla:

- Vesihuoltolaitosten ajantasaiset investointisuunnitelmat
- Vesihuoltolaitosten ajantasaiset taloussuunnitelmat
- Investointitarpeiden huomioiminen vesimaksuissa

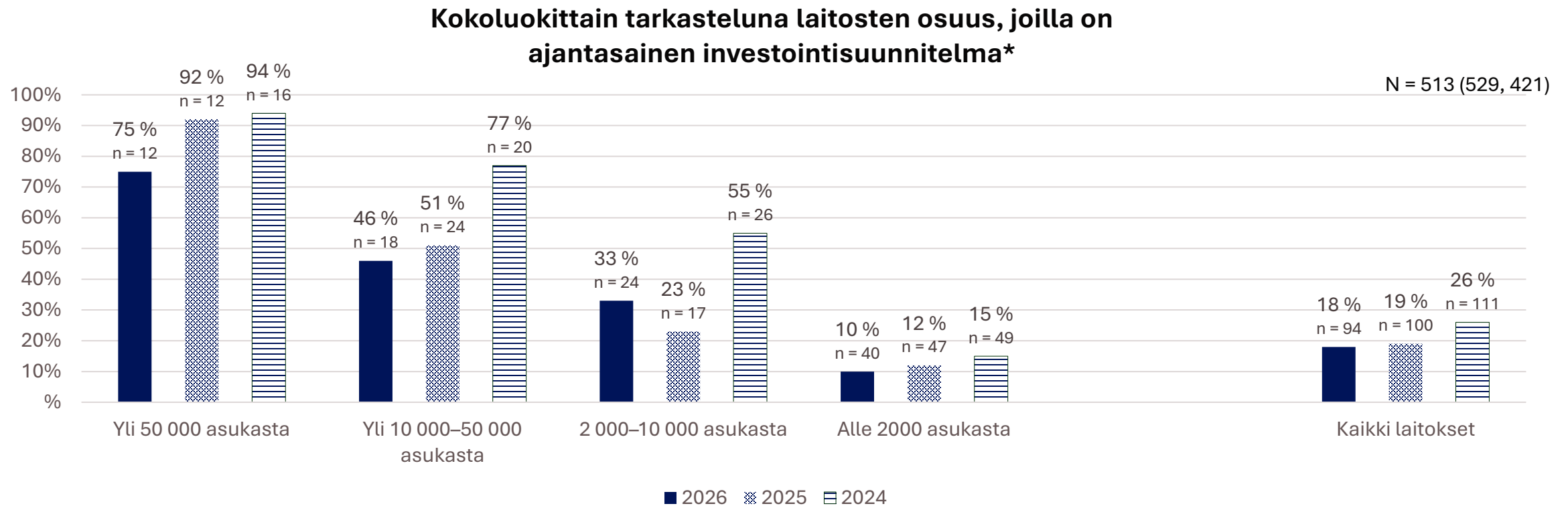
Vastanneista laitoksista investointisuunnitelman on tehnyt vain 18 %. Vuonna 2024 puolestaan vastanneista laitoksista 26 %:lla oli investointisuunnitelma. Investointisuunnitelmien vähenemiseen vaikuttanee ainakin osaltaan se, että kysymystä tarkennettiin vuosille 2025 ja 2026. Enää ei ole kysytty vain suunnitelman olemassaolosta, vaan on kysytty *ajantasaisesta* suunnitelmasta ja kysymyksen yhteydessä on annettu tarkempi määritelmä sille, mitä investointisuunnitelmalla tarkoitetaan. Tarkasteltaessa vastauksia kokoluokittain nähdään, että suunnitelma löytyy 55 %:lla (60 %, 84 %) yli 10 000 asukasta palvelevista laitoksista.

Omistajaohjaus 2/2

Vastanneista laitoksista ajantasainen taloussuunnitelma on 26 %:lla (28 %). Tarkasteltaessa vastauksia laitosten kokoluokittain nähdään, että suunnitelma löytyy 44 %:lla (55 %) vastanneista yli 10 000 asukasta palvelevista laitoksista.

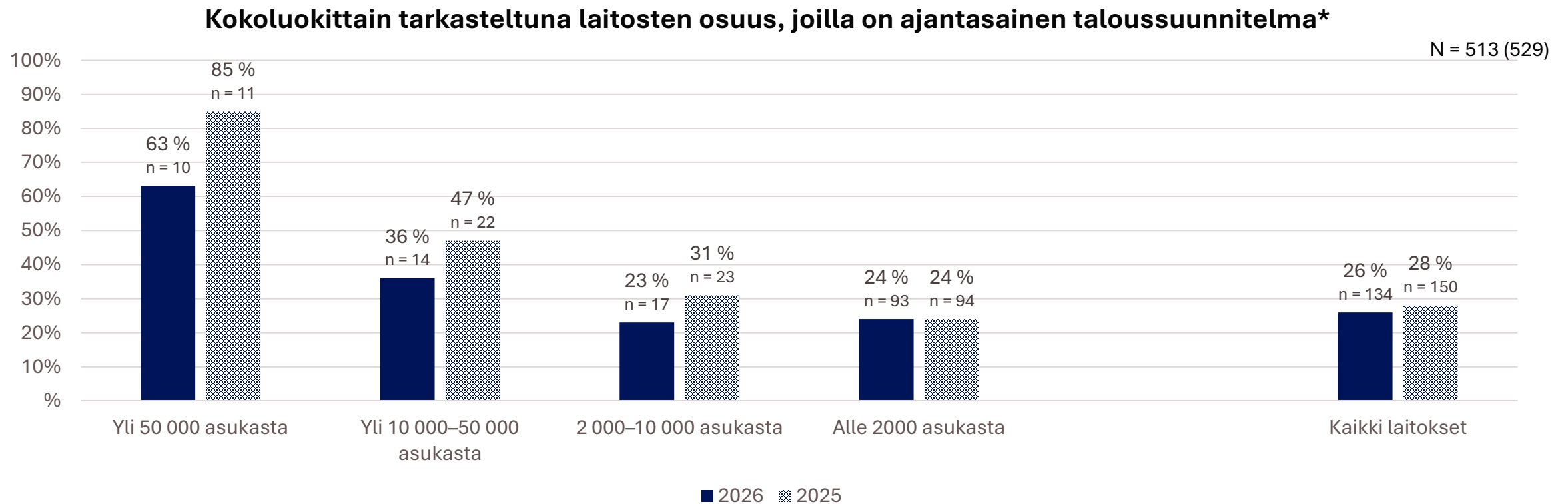
64 % (65 %, 55 %) vastanneista laitoksista vesimaksujen määräytymisperusteissa on huomioitu tulevat investointitarpeet ja isommista laitoksista (yli 10 000 asiakasta) 70 % (77 %, 79 %). On kuitenkin hyvä huomioida, että kyselyssä ei ole tarkemmin määritetty mitä tarkoittaa, että tulevat investointitarpeet on huomioitu vesimaksuissa. Omaisuudenhallintasuunnitelmat tuovat osaltaan varmasti lisää ymmärrystä myös vesimaksujen määrittämiseen suhteessa pidemmän aikavälin talouden tasapainoon.

Ajantasainen investointisuunnitelma

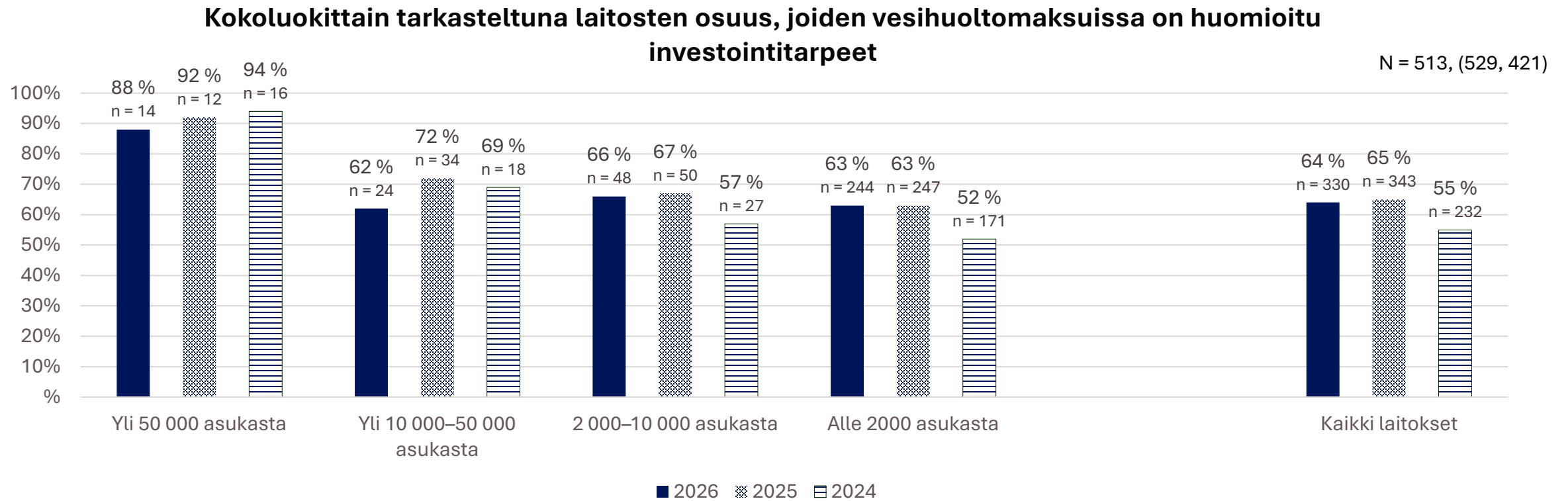
*Kysymystä täsmennettiin vuodelle 2025 kysymällä suunnitelman ajantasaisuudesta ja määrittelemällä, mitä investointisuunnitelmalla tarkoitetaan.

Ajantasainen taloussuunnitelma

*Kysymys lisättiin mukaan vuonna 2025.

Investointitarpeiden huomioiminen vesihuoltomaksuissa

Tiedolla johtaminen

Toiminnan kehittämisen edellytys on tieto nykytilanteesta. Tiedolla johtamisen merkitys korostuuakin jatkuvasti. Tiedolla johtamista on kuitenkin hankala mitata suoraan. Oletuksena on, että mittarointikyselyn tuloksista investointi- ja digitalisaatiosuunnitelmat sekä kybermittarin käyttö kertovat tiedolla johtamisen toimintakulttuurista laitoksella.

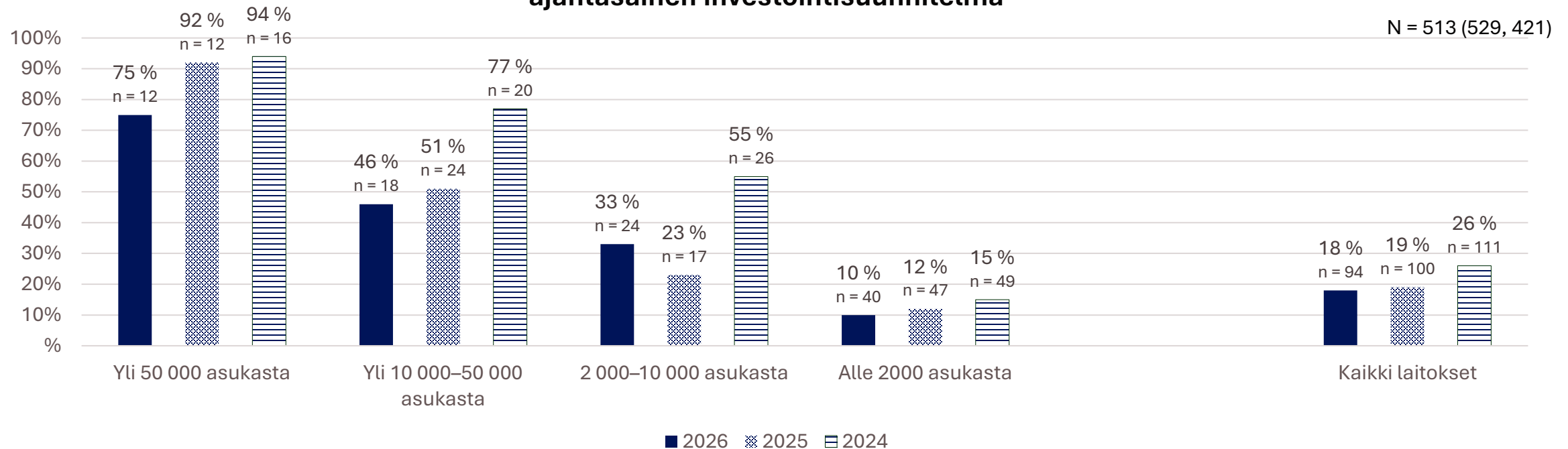
Vastanneista laitoksista ajantasainen investointisuunnitelma on 18 %:lla (19 %, 26 %). Tarkasteltaessa vastauksia kokoluokittain nähdään, että ajantasainen suunnitelma löytyy 55 %:lla (60 %, 84 %) yli 10 000 asukasta palvelevista laitoksista.

Digitalisaatiosuunnitelma tai digistrategia on vain vajaalla 10 %:lla vastanneista laitoksista, isommistakin laitoksista (yli 10 000 asukasta) vain hieman reilu 30 %:lla.

Vain 13 % (13 %, 6 %) vastanneista laitoksista on tehnyt tietoturvan itsearviointin kybermittarilla tai jonkun muun tietoturvan auditointin.

Ajantasainen investointisuunnitelma

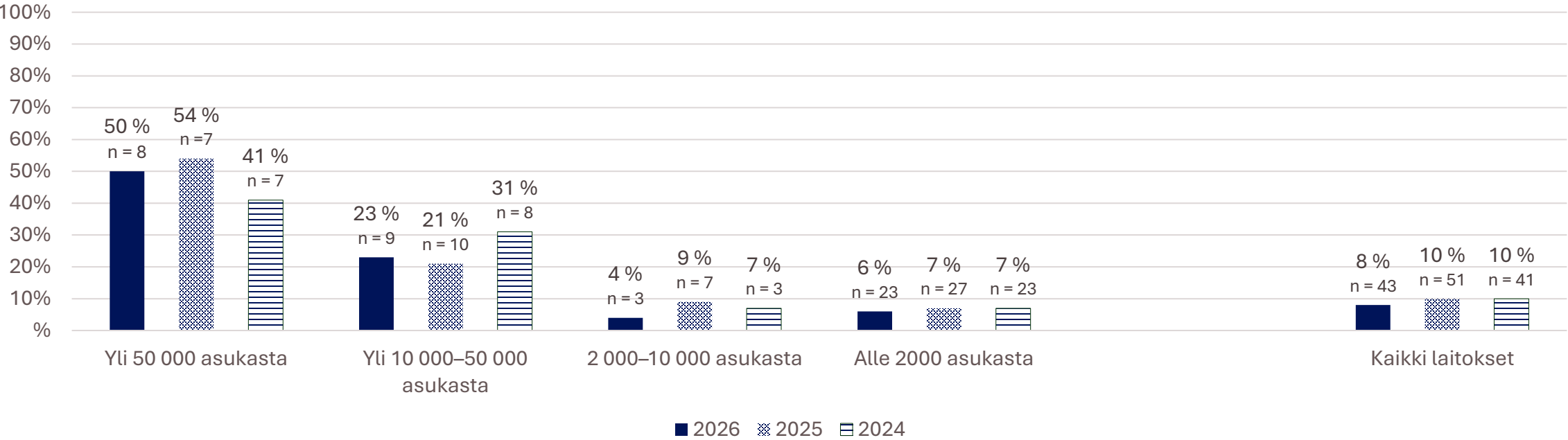
Kokoluokittain tarkasteluna laitosten osuus, joilla on ajantasainen investointisuunnitelma*

*Kysymystä täsmennettiin vuodelle 2025 kysymällä suunnitelman ajantasaisuudesta ja määrittelemällä, mitä investointisuunnitelmalla tarkoitetaan.

Digitalisaatiosuunnitelma tai digistrategia

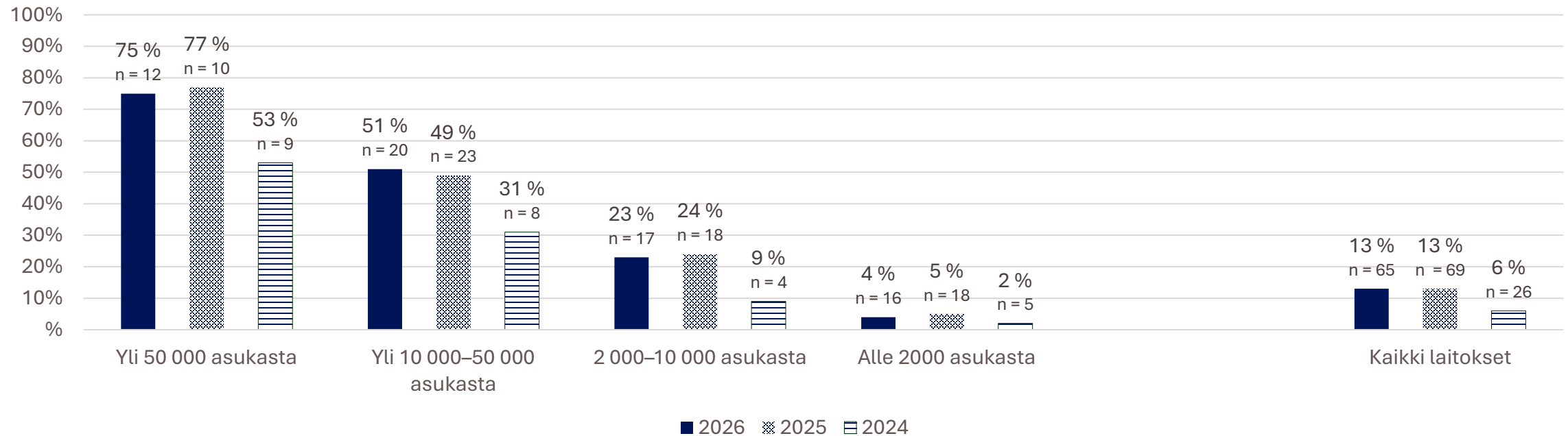
Kokoluokittain tarkasteluna laitosten osuus, joilla on digitalisaatiosuunnitelma tai digistrategia N = 513 (529, 413)

Tietoturvan itsearviointi

Kokoluokittain tarkasteltuna laitosten osuus, jotka ovat tehneet tietoturvan itsearviointin kybermittarilla tai muun tietoturvan auditoinnin*

N = 513 (529, 413)

*Kysymykseen lisättiin vuonna 2025 kybermittarin rinnalle muu tietoturvan auditointi

Osana yhteiskuntaa

Elinvoimakeskus

Terveyden- ja ympäristönsuojelu

Toimintavarmuus ja häiriötilanteista selviäminen liittyvät kiinteästi vesihuoltoon terveydensuojelun näkökulmasta. Mittarointikyselyn tuloksista tarkastellaan erityisesti häiriötilanneharjoitusten lukumäärää. 35 % vastanneista laitoksista on osallistunut edellisen kalenterivuoden aikana vähintään yhteen häiriötilanneharjoitukseen.

Lokakuussa 2021 lanseeratun jätevedenpuhdistuksen Green Deal -sitoumuksen on tehnyt kuusi vesihuoltolaitosta. Sitoumuksessa keskitytään jätevesistä ympäristöön aiheutuvien ravinteiden ja haitallisten aineiden kuormituksen vähentämiseen. Uusimman sitoumuksen on tehnyt [Kuopion Vesi Oy](#) vuoden 2026 alussa.

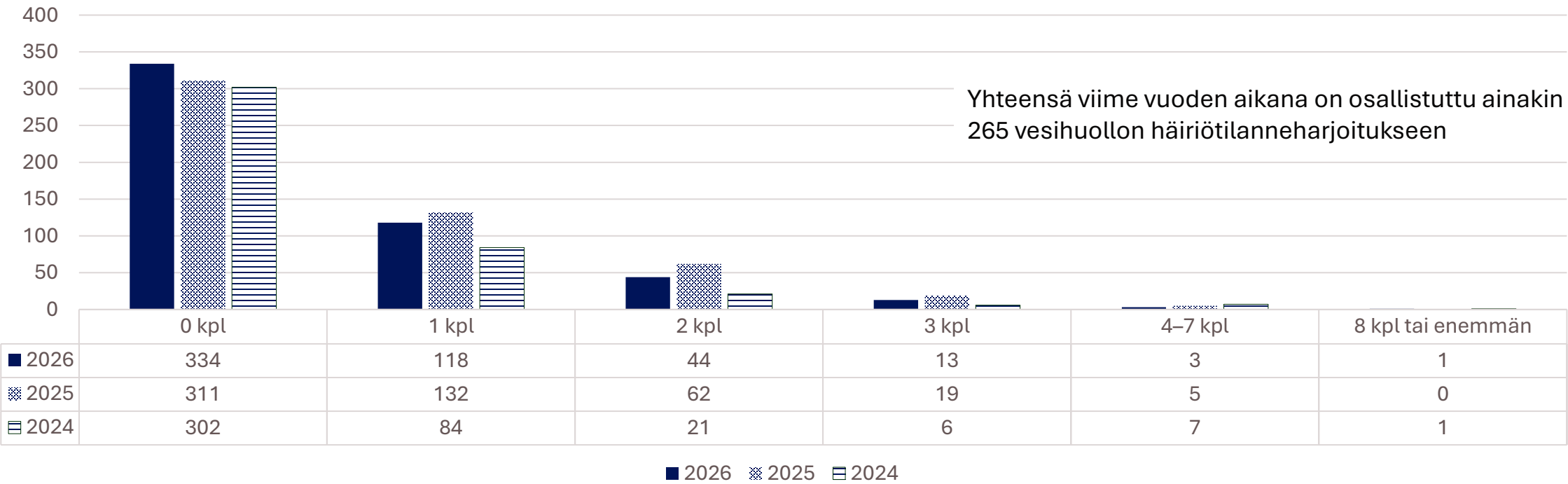
1 ja 1 E -luokkien pohjavesialueiden suojelusuunnitelmien ajantasaisuus liittyy sekä terveyden- että ympäristönsuojeluun. Vesihuollon näkökulmasta suojelusuunnitelmat ja niiden toimenpiteet ovat tärkeä osa raakaveden riskienhallintaa sekä tiedon kokoamisen, että toimenpiteiden toteuttamisen osalta. Suojelusuunnitelmien ajantasaisuus on tarkistettu vuonna 2024 ja tarkistetaan kolmen vuoden välein.

Ajantasainen suojelusuunnitelma on noin 38 %:lla 1 ja 1 E -luokkien pohjavesialueista. Tässä yhteydessä katsotaan, että alle 10 vuotta vanhojen suunnitelmien voidaan olettaa olevan vielä ajantasaisia. On kuitenkin huomioitava, että suojelusuunnitelmien ajantasaisuus ei suoraan mittaa pohjaveden suojelun toteutumista. Alueellisten vesihuoltostrategioiden laadinnan yhteydessä on tunnistettu, että suojelusuunnitelmien toimenpiteiden toteutuminen jää monesti vähäiseksi.

Häiriötilanneharjoitusten lukumäärä

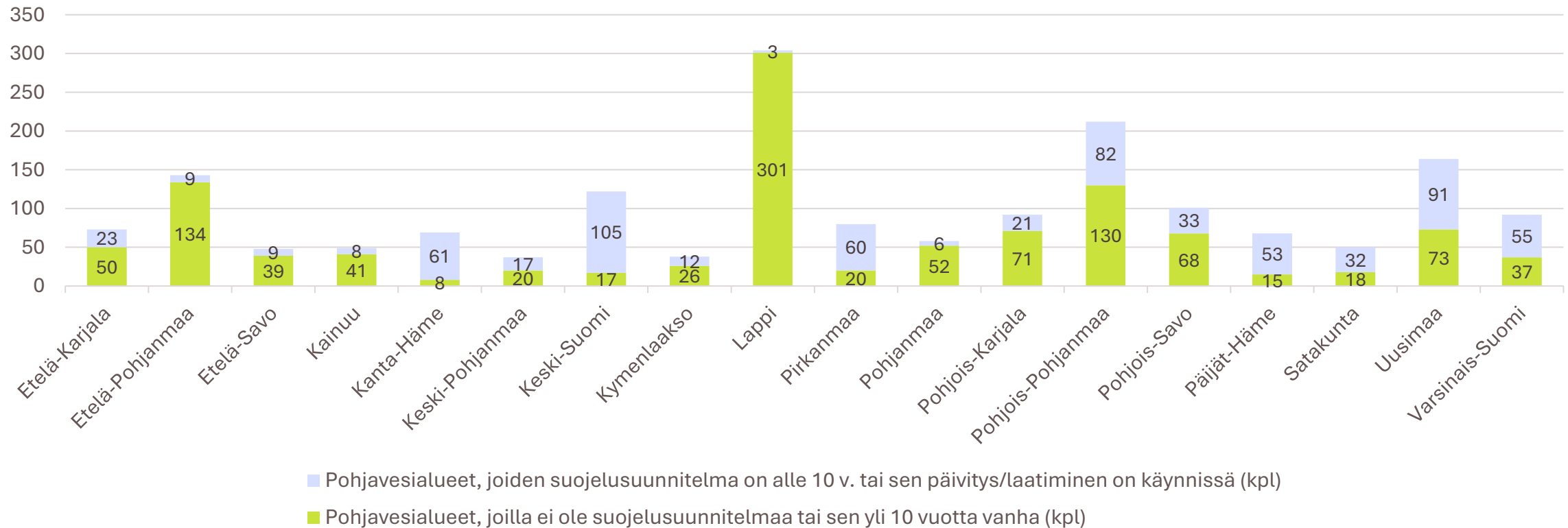
Häiriötilanneharjoitusten lukumäärä, joihin laitos on osallistunut viime vuoden aikana

N = 513 (529, 421)

Pohjavesialueiden suojelusuunnitelmien ajantasaisuus

1 ja 1 E-luokkien pohjavesialueiden suojelusuunnitelmien ajantasaisuus

Yhteiskunnallinen arvostus

Vesihuoltoa osana yhteiskuntaa tarkastellaan yhteiskunnallisen arvostuksen näkökulmasta. FCG Oy toteuttaa vuosittain kunnille yhdyskuntateknisiä palveluita koskevan kyselyn, jossa kartoitetaan kuntalaisten näkemyksiä palveluista. Vuonna 2025 kysely toteutettiin 22:ssa kunnassa (vuonna 2024 mukana oli 28 kuntaa). Mukana on erisuuruisia kuntia ja voidaan ajatella, että tulokset antavat kuvaa vesihuollon yhteiskunnallisesta arvostuksesta myös valtakunnallisesti.

FCG:n yhdyskuntateknisten palveluiden kysely 2025: Yksittäiset kysymykset (asteikot 1 = erittäin huono ... 5 = erittäin hyvä, suluissa näkyy muutos edelliseen mittaukseen)

- Vesilaitoksen toimittaman veden laatu: **4,60** (+0,04) – Keskimäärin 91 % vastaajista oli tyytyväisiä ja 4 % tyytymättömiä juomaveden laatuun.
- Jätevedenpuhdistamojen toiminta: **4,35** (+0,04) – Keskimäärin 86 % vastaajista oli tyytyväisiä ja 2 % tyytymättömiä jätevedenpuhdistamoiden toimintaan.
- Vesihuollon asiakaspalvelu: **3,87** (+0,04) – Keskimäärin 66 % vastaajista oli tyytyväisiä ja 7 % tyytymättömiä vesihuollon asiakaspalveluun.
- Vesihuollon tiedotus: **3,69** (+0,13) – Keskimäärin 60 % vastaajista oli tyytyväisiä ja 14 % tyytymättömiä vesihuollon tiedotuksen toimivuuteen yleensä.
- Vesihuollon tiedotus häiriötilanteissa: **3,71** (+0,13) – Keskimäärin 60 % vastaajista oli tyytyväisiä ja 15 % tyytymättömiä vesihuollon tiedotukseen häiriötilanteissa.

Vastuullisuus, energiaviisaus ja resurssitehokkuus

Vesihuollon vastuullisuus voidaan ymmärtää monin eri tavoin. Laajasti ymmärrettynä voidaan ajatella, että suurin osa tässä raportissa käsitellyistä muuttujista ja niistä muodostuva kokonaiskuva antavat käsityksen vastuullisuudesta suomalaisessa vesihuollossa.

Vastuullisuus oli vesihuoltostrategioiden jalkauttamisen pääteema vuonna 2025. Teeman puitteissa järjestettiin työpajoja loppuvuodesta 2025 ja alkuvuodesta 2026. Näiden työpajojen pohjalta rakennettiin yhteistä parempaa ymmärrystä vastuullisuuden toimeenpanosta vesihuollossa. Tämän työn pohjalta kehitetään myös mahdollisesti mittarit vastuullisuuden seurantaan.

Vuodelle 2026 mittarointikyselyyn lisättiin uusi kysymys siitä, onko laitos käyttänyt [VILSO-työkalua](#) tai vastaavaa vesihuollon ilmastonmuutokseen sopeutumisen työkalua. Vastanneista laitoksista 78 % ei ollut käyttänyt mitään ilmastonmuutokseen sopeutumisen työkalua. Vesihuoltolaitosten olisi kuitenkin suositeltavaa tarkastella ilmastonmuutoksen riskejä ja niihin sopeutumista esimerkiksi raakaveden määrän ja laadun näkökulmasta osana riskienhallintasuunnitelmia. VILSO-työkalu onkin hyvä apu riskienhallintatyössä.

Vesihuollon hiilineutraalisuuden ja kiertotalouden edistämistä on tutkittu Suomen Ympäristökeskuksen Vesihuki-hankekokonaisuudessa. Tulosten pohjalta lisätään kysymyksiä mittarointikyselyyn, joilla jatkossa tullaan epäsuorasti arvioimaan vesihuoltolaitosten energiaviisauden ja resurssitehokkuuden edistämistä.

Yhteenveto

Elinvoimakeskus

Yhteenveto 1/3

Yleisellä tasolla voidaan todeta, että suomalaisen vesihuollon toimintavarmuus on korkealla tasolla ja vesihuoltopalveluiden laatu on erittäin hyvä. Kokonaisuutena tässä raportissa käsitellyt tulokset herättävät kuitenkin kysymyksiä toimintavarmuudesta tulevaisuudessa. Vastanneista laitoksista 351 (68 %) toimii alle yhden henkilötövuoden voimin, eikä palkatun henkilöstön määrässä ole juuri tapahtunut muutoksia kyselyn toteutusvuosina. Monilla vesihuoltolaitoksilla henkilöstöresurssit vaikuttavat hyvin niukoilta. Normaalioloissa vesihuolto toimii laadukkaasti, mutta pystytäänkö vesihuoltopalvelut turvaamaan myös häiriötilanteissa? On myös kyseenalaista, mikä on valmius kehittää toimintaa ja vastata toimintaympäristön muutoksiin nykyisillä resursseilla. Tämä näkyy esimerkiksi siinä, kuinka harva laitos on tehnyt digitalisaatiosuunnitelman (alle 10 %). Lisäksi osaamisen kehittämiseen panostetaan rajallisesti.

Vastaavia huolenaiheita on nostettu esiin myös osana kansallista vesihuoltouudistusta ([Maa- ja metsätalousministeriö 2021](#)). Osaltaan näihin haasteisiin pyritään vastaamaan vuoden 2026 alusta astuneella [vesihuoltolain uudistuksella](#) ja vuonna 2025 päivitetyllä [hyvän vesihuollon kriteereillä](#). Uudistusten vaikutuksia ja kriteerien käyttöönotto tullaan huomioimaan ja seuraamaan mittarointikyselyssä jatkossa.

Yhteenveto 2/3

Vuoden 2026 alussa voimaan astuneen uudistuneen vesihuoltolain mukaan vesihuoltolaitoksen on laadittava omaisuudenhallintasuunnitelma 1.1.2028 mennessä. Laitosten omaisuudenhallinnan tilaa on mittarointikyselyssä epäsuorasti kartoitettu kysymällä omaisuudenhallinnan osa-alueisiin kuuluvista ajantasaisista investointi- ja taloussuunnitelmista. Lisäksi kyselyssä on kysytty onko vesimaksujen määräytymisperusteissa huomioitu tulevat investointitarpeet. Vastanneista laitoksista ajantasainen investointisuunnitelma on 18 %:lla ja taloussuunnitelma 26 %:lla ja tulevat investointitarpeet on huomioitu 64 %:lla.

Oletettavaa on, että tulevina vuosina ajantasainen investointi- ja taloussuunnitelma pitäisi löytyä yhä useammalta laitokselta, kun omaisuudenhallintasuunnitelmia alkaa valmistua. Omaisuudenhallintasuunnitelmat ja niiden tekeminen tuovat osaltaan varmasti lisää ymmärrystä myös vesimaksujen määrittämiseen suhteessa pidemmän aikavälin talouden tasapainoon. Osana lainsäädännön vaatimuksia omaisuudenhallinnasta on jo puhuttu aiempaa enemmän, aihepiiristä on järjestetty useita koulutuksia ja valmisteilla on opas vesihuoltolaitosten omaisuudenhallintaan. Oletettavaa onkin, että omaisuudenhallinnan suhteen tuloksissa pitäisi näkyä muutosta tulevina vuosina.

Yhteenveto 3/3

Mittarointikyselyn tuloksista näkyy vesihuoltolaitosten väliset suuret erot. Yleensä vesihuoltoalaa kartoittavat selvitykset ja kyselyt kattavat vain kunnalliset laitokset ja mahdollisesti isommat asiakasomisteiset vesihuolto-osuuskunnat. Mittarointiraportissa on kuitenkin mukana laajemmin laitoksia ja vastanneista reilusta viidestäsadasta laitoksesta 66 % on toimintamuodoltaan osuuskuntia ja 75 % edustaa alle 2000 asukasta palvelevia laitoksia. Raportissa onkin pyritty tarkastelemaan suurinta osaa muuttujia suhteessa laitosten kokoon, jotta vesihuoltokentän moninaisuus ja erilaiset resurssit tulisivat paremmin näkyviin. Yleisellä tasolla voidaankin nähdä, että suuremmilla laitoksilla on paremmat resurssit käytössä ja toiminta on suunnitellumpaa.

Mittarointiraportissa on pyritty antamaan yleiskuva suomalaisen vesihuollon nykytilasta ja tuloksia käytetään muun muassa alueellisten vesihuoltostrategioiden toimeenpanon edistämiseen ja suuntaamiseen. Koska kyseessä on järjestyksessä kolmas raportti ja kysymyksiä on matkan varrella muokattu ja tarkennettu, kehityssuuntia ei vielä ole mahdollista analysoida kovinkaan tarkasti. Raportin taustalla oleva mittarointikysely on tarkoitus toteuttaa jatkossakin vuosittain, jolloin on mahdollista tehdä vuosien välistä vertailua. Lisäksi muun muassa vesihuollon tietojärjestelmä VEETIstä saatavien tietojen kehittyessä saadaan entistä tarkempaa tietoa suomalaisen vesihuollon kehityksestä.

Lisätietoa

Lisätietoa suomalaisen vesihuollon tilasta löytyy vesihuollon tietojärjestelmä Veetistä kerättyihin tietoihin perustuvista julkisista raporteista: <https://vesi.fi/aineistopankki/vesihuoltolaitosten-raportteja/>

Elinvoimakeskus